

Συγγραφική Ομάδα ΕΚΠΑ

Ελληνική Γλώσσα

Οι αξίες μας: Γνώση

3η Δημοτικού

Τετράδιο Εργασιών

2ο τεύχος

Ελληνική Γλώσσα

Οι αξίες μας: Γνώση

3η Δημοτικού

Τετράδιο Εργασιών

2ο τεύχος

Επιστημονική Επιτροπή Αξιολόγησης

Συντονίστρια / Αξιολογήτρια	Ευαγγελία Τύμπα Εν ενεργεία εκπαιδευτικός
Αξιολογητής	Ευθύμιος Γκούμας Εν ενεργεία εκπαιδευτικός
Αξιολογήτρια	Αλεξάνδρα Εμμανουηλίδου Εν ενεργεία εκπαιδευτικός
Τεχνικός Εμπειρογνώμονας	Ιωάννα Τραχανοπούλου Πτυχιούχος Πληροφορικής
Επικουρικός Εμπειρογνώμονας	Μαρία Σιδηρά Διπλωματούχος τεχνολογίας γραφικών τεχνών
Υπεύθυνη Διδακτικού Πακέτου για το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής	Παναγιώτα Μίνη Σύμβουλος Β' ΙΕΠ

Πράξη με τίτλο: «Συγγραφή, Αξιολόγηση και Ένταξη διδακτικών βιβλίων στο Μητρώο Διδακτικών Βιβλίων και στην Ψηφιακή Βιβλιοθήκη Διδακτικών Βιβλίων» με κωδικό ΟΠΣ 6010165 στο Πρόγραμμα «Ανθρώπινο Δυναμικό και Κοινωνική Συνοχή» 2021-2027

ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Σπυρίδων Δουκάκης

Πρόεδρος του Δ.Σ. του Ινστιτούτου Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Υπεύθυνος Πράξης

Διονύσιος Μουρελάτος

Σύμβουλος Α΄ του Ινστιτούτου Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Αναπληρωτής Υπεύθυνος Πράξης

Στυλιανός Μαυρατζάς

Σύμβουλος Α΄ του Ινστιτούτου Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Με τη συγχρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης
και το Πρόγραμμα «Ανθρώπινο Δυναμικό και Κοινωνική Συνοχή»

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Συγγραφική Ομάδα ΕΚΠΑ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Εθνικόν και Καποδιστριακόν
Πανεπιστήμιον Αθηνών

Σειρά: ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΑ

Ελληνική Γλώσσα

Οι αξίες μας: Γνώση

3η Δημοτικού

Τετράδιο Εργασιών

2ο τεύχος

Εταιρεία Αξιοποίησης και Διαχείρισης της Περιουσίας του Πανεπιστημίου Αθηνών
ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΕΚΠΑ

ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ ΚΑΙ ΕΚΔΟΣΕΩΝ «ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ»

ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΕΣ

Επιστημονική υπεύθυνη: Ευγενία Μαγουλά Καθηγήτρια Γλωσσολογίας και εκπαιδευτικών εφαρμογών ΕΚΠΑ

Υπεύθυνος έργου: Νικόλαος Θωμαΐδης Καθηγητής Αναλυτικής Χημείας ΕΚΠΑ,
Πρόεδρος ΕΑΔΠΠΑ-Εκδόσεις ΕΚΠΑ

Συντονισμός και επιστημονική επιμέλεια συγγραφικού έργου Δημοτικού:

Ευγενία Μαγουλά & Γεωργία Στύλου Δρ. Εφαρμοσμένης γλωσσολογίας ΠΕ70

Συντονισμός 3ης τάξης: Χρυσούλα Παπαχρήστου Δρ. Διδακτικής της γλώσσας ΠΕ70
& Αικατερίνη Τζανάκη Δρ. Διδακτικής της γλώσσας ΠΕ02

Συγγραφική ομάδα 3ης τάξης: Ευγενία Μαγουλά, Γεωργία Στύλου,
Χρυσούλα Παπαχρήστου, Αικατερίνη Τζανάκη, Τσαμπίκα Αργυρού ΜΑ ΠΕ70,
Ραφαέλα-Θέκλα Βενέρη ΜΑ ΠΕ70, Μαρία Γεωργοπούλου ΜΑ ΠΕ70,
Κρυσταλλία Κυρίτση Δρ. ΠΕ70, Μυρτώ Νικολοπούλου Δρ. ΠΕ70

Κριτική ανάγνωση: Νεφέλη Γκάτσου, Δρ. ΠΕ70

Συμβουλευτική ομάδα σε ειδικά θέματα και παροχή υλικού: Ευγενία Βασιλάκη
Αν. Καθηγήτρια Διδακτικής της Γλώσσας Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, Αγγελική Βογιατζόγλου
ΜΑ Διδακτικής της Λογοτεχνίας ΠΕ70, Ρέα Κακάμπουρα, Καθηγήτρια Λαογραφίας ΕΚΠΑ,
Σμαράγδα Παπαδοπούλου Καθηγήτρια Διδακτικής της γλώσσας, Διεθνές Πανεπιστήμιο
Ελλάδος, Βασιλική Τσάμη Επικ. Καθηγήτρια Διδακτικής της γλώσσας Πανεπιστήμιο Κρήτης

Εικονογράφηση: Ανδρέας Κιτανίδης

Σχεδιασμός, οπτική επιμέλεια & σελιδοποίηση: Χρύσα Παπαχατζή

Δημιουργία ειδικών Ψηφιακών Μαθησιακών Αντικειμένων:

Τσαμπίκα Αργυρού, Ραφαέλα-Θέκλα Βενέρη

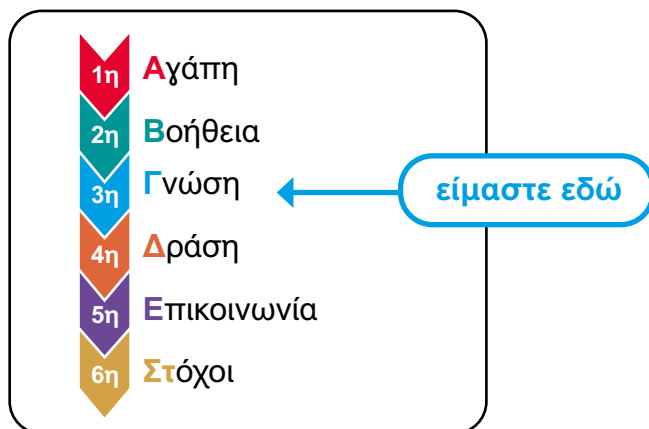
Συντονισμός & Τεχνική Επιμέλεια Ψηφιακών Μαθησιακών Αντικειμένων:

Κωνσταντίνος Τσιμπάνης Μηχανικός Πληροφορικής ΕΚΠΑ

Ανάπτυξη ψηφιακών μορφών διδακτικού βιβλίου: Ειρήνα Βούλγαρη

Δικαιούχος συγγραφής: ΕΑΔΠΠΑ-Εκδόσεις ΕΚΠΑ

Σειρά ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΑ: «Οι αξίες μας»

Σύμβολα

Πριν την ανάγνωση

Διαβάζω και καταλαβαίνω

Πριν την ακρόαση

Ακούω και καταλαβαίνω

Μιλώ

Συζητάμε

Γράφω κείμενα

Ορθογραφία

Αναζητώ στο λεξικό

Σκέφτομαι

Συνεργάζομαι

Ομαδική δραστηριότητα

Περιεχόμενα

Λεξιλόγιο

Γραμματική

Ορθογραφία

5 Ο κόσμος της Επιστήμης και της Τεχνολογίαςσελ.8

5.1 Κατασκευές και πειράματασελ. 8

- Θεματικό λεξιλόγιο: κατασκευές
- Ρήματα οδηγιών
- Οικογένεια της λέξης «κολλώ»

- Συνοπτική Προστακτική
- Τροπικά επιρρήματα
- Σχηματισμός επιρρημάτων σε -α και -ως

- Λέξεις της οικογένειας «κολλώ»
- Ρήματα στη Συνοπτική Προστακτική
- Επιρρήματα σε ως/ώς
- Μετοχή σε -οντας/-ώντας

5.2 Μια γιορτή επιστήμης και τεχνολογίαςσελ. 18

- Θεματικό λεξιλόγιο: Αστρονομία, Ιατρική
- Σημασία λέξεων: χωρίζω, αποχωρίζομαι
- Οικογένεια της λέξης «χώρος»

- Προθέσεις

- Χώρος / Χορός
- Οικογένεια της λέξης «χώρος»

5.3 Η επιστήμη στην τροχιά της φαντασίαςσελ. 23

- Σημασία λέξης: πρόγραμμα

5.4 Επανάληψησελ. 25

- Ελέγχω το κείμενό μου
- Επαναληπτικές ασκήσεις: Λεξιλόγιο, Γραμματική, Ορθογραφία

6 Προστασία Περιβάλλοντοςσελ.32

6.1 Προστατεύουμε τα ζώα και το περιβάλλονσελ. 32

- Σημασία λέξης: φυτό
- Οικογένεια της λέξης «φυτό»

- Χρονικοί σύνδεσμοι
- Αιτιολογικοί σύνδεσμοι

- Οικογένεια λέξης: «φυτό»
- Λεξιλόγιο για το περιβάλλον

6.2 Ζώα που χάθηκαν, ζώα που κινδυνεύουνσελ. 36

- Σύνθετες λέξεις και η σημασία τους
- Οικογένεια της λέξης «φαγητό»

- Παραθετικά επιθέτων
- Το επίθετο ο πολύς, η πολλή, το πολύ

- Το επίθετο ο πολύς, η πολλή, το πολύ
- Το επίρρημα πολύ

6.3 Η φύση κι εμείςσελ. 42

- Οικογένεια της λέξης «δάσος»

6.4 Επανάληψησελ. 45

- Ελέγχω το κείμενό μου
- Επαναληπτικές ασκήσεις: Λεξιλόγιο, Γραμματική, Ορθογραφία

7 ΣΤΟΝ ΚΟΣΜΟ ΤΩΝ ΙΣΤΟΡΙΩΝσελ.52

7.1 Λαϊκοί μύθοι και παραμύθιασελ. 52

• Λέξεις/φράσεις στις λαϊκές αφηγήσεις • Σύνθετες λέξεις • Σημασία λέξεων με δυσ- και δι-/δισ	• Η πρόταση ως συμπλήρωμα του ρήματος	• Λέξεις με δυσ- και δι-/δισ-

7.2 Αρχαίοι μύθοισελ. 57

• Λέξεις με το πρόθημα «κατά» • Σύνθετες λέξεις με το επίθετο «άγριο»	• Επίθετα σε -ινος και -εινος	• Ουσιαστικά με το επίθημα -οσύνη • Επίθετα σε -εινος

7.3 Ταξιδεύω με μύθους και παραμύθιασελ. 60

7.4 Επανάληψησελ. 62

- Ελέγχω το κείμενό μου
- Επαναληπτικές ασκήσεις: Λεξιλόγιο, Γραμματική, Ορθογραφία

8 Ταξιδεύω στην Ελλάδασελ.66

8.1 Καλοκαιρινά γράμματα και καρτ ποστάλ!σελ. 66

• Οικογένεια της λέξης «ταξίδι» • Θεματικό λεξιλόγιο: ταξιδιωτικά μέσα • Φράσεις για ταξίδια	• Αριθμητικά	• Αριθμητικά

8.2 Χοροί και πανηγύριασελ. 70

• Φράσεις που χαρακτηρίζουν ταξιδιωτικούς προορισμούς • Οικογένειες των λέξεων «δήμος», «φίλος»	• Επίθετα σε -ιμος και -ινος	• Οικογένειες λέξεων: δήμος, φίλος • Επίθετα σε -ιμος και -ινος

8.3 Πάμε διακοπές;σελ. 74

8.4 Επανάληψησελ. 78

- Ελέγχω το κείμενό μου
- Επαναληπτικές ασκήσεις: Λεξιλόγιο, Γραμματική, Ορθογραφία

Ο κόσμος της Επιστήμης και της Τεχνολογίας

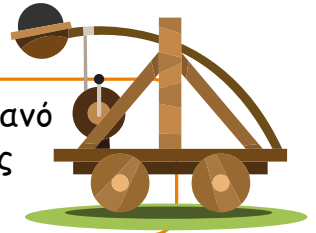
5.1 Κατασκευές και πειράματα

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

- 1 Διαβάζω το κείμενο. Κυκλώνω λέξεις που χρησιμοποιούνται σε κατασκευές. Γράφω 3 λέξεις σε κάθε γραμματική κατηγορία.

Ο καταπέλτης ήταν ένα πολεμικό μηχανήμα ικανό να εκτοξεύει μεγάλη βέλη, ακόντια ή σφαιρικούς λίθους σε αποστάσεις έως και 200 μέτρα!

Φτιάχνω τον δικό μου καταπέλτη

Η κατασκευή ενός αυτοσχέδιου καταπέλτη μπορεί να γίνει εύκολα και γρήγορα με απλά υλικά που έχεις στο σπίτι σου. Χρειάζεσαι μία βάση (μπορεί να είναι ένα μικρό κομμάτι ξύλο), ένα πλαστικό καπάκι, ένα μανταλάκι, έναν βώλο και ζεστή κόλλα σιλικόνης. Λοιπόν, ξεκινάμε.

Πάρε το μανταλάκι σου και πίεςέ το ελαφρά στις άκρες έτσι ώστε να σιγουρευτείς ότι δουλεύει. Στο σημείο που τοποθέτησες το ένα σου δάχτυλο και λίγο πιο κάτω, κόλλησε προσεκτικά το καπάκι με το κούφιο μέρος προς τα πάνω. Άφησέ το να κρυώσει ή φύσα το συνεχώς αν βιάζεσαι. Στη συνέχεια, κόλλησε οριζόντια το μανταλάκι σου στη βάση με το καπάκι να κοιτάει προς τα πάνω.

Τέλος, τοποθέτησε τον βώλο μέσα στο καπάκι. Πίεσε την άκρη από το μανταλάκι προς τα κάτω και άφησε το βώλο να εκτοξευτεί απότομα. Καλή διασκέδαση!

Ρήματα	Ουσιαστικά	Επίθετα	Επιρρήματα
χρειάζεσαι	κατασκευή	αυτοσχέδιο	εύκολα
	ξύλο		

- 2 Ετοιμάζω ένα ζεστό ρόφημα σοκολάτας. Διαβάζω και συμπληρώνω τη λέξη που ταιριάζει.

πρόσθεσε γέμισε άφησέ

σέρβιρε σκέπασέ βγάλε ρίξε

σιγά σιγά αργά

Εκτέλεση

1. _____ ένα κατσαρολάκι με νερό και αφού προσθέσεις δύο ξυλάκια κανέλας, άφησέ το να βράσει.
2. Όταν βράσει, απομάκρυνε το κατσαρολάκι από το μάτι, _____ το με καπάκι και _____ το στην άκρη για τουλάχιστον 20 λεπτά.
3. Ύστερα, _____ τα ξυλάκια κανέλας και βάλε το κατσαρολάκι ξανά σε χαμηλή φωτιά.
4. _____ το κορν φλάουρ στο ζεστό νερό, ανακατεύοντας ώσπου να διαλυθεί.
5. Ύστερα _____ το γάλα, τη σοκολάτα και τη μαύρη ζάχαρη.
6. _____ το μείγμα να σιγοβράσει 10 λεπτά ώσπου να λιώσει η σοκολάτα.
7. _____ και απόλαυσε, λέγοντας μια από τις αγαπημένες σου ιστορίες.

Εύη Τριανταφυλλίδη, Ιστορίες για τα παιδιά του κόσμου (διασκευή)

3 α. Βρίσκω 8 ρήματα που συναντώ συχνά σε οδηγίες.

Χ	Ρ	Η	Σ	Ι	Μ	Ο	Π	Ο	Ι	Ω	Α
Α	Ε	Χ	Φ	Τ	Ι	Α	Χ	Ν	Ω	Α	Ν
Τ	Α	Ω	Ε	Ο	Π	Κ	Λ	Ι	Β	Ο	Α
Ο	Β	Χ	Τ	Ο	Ρ	Τ	Ε	Π	Η	Κ	Κ
Π	Φ	Α	Π	Κ	Ο	Β	Ω	Κ	Ι	Ο	Α
Ο	Κ	Ο	Τ	Ι	Σ	Ο	Ρ	Φ	Ω	Λ	Τ
Θ	Τ	Ο	Η	Ο	Θ	Ν	Υ	Η	Ι	Λ	Ε
Ε	Λ	Ε	Κ	Ν	Ε	Ι	Θ	Λ	Κ	Ω	Υ
Τ	Α	Ω	Ν	Λ	Τ	Δ	Ι	Α	Λ	Ι	Ω
Ω	Ι	Β	Α	Ζ	Ω	Ι	Τ	Π	Ζ	Ω	Π
Α	Σ	Υ	Ν	Δ	Ε	Ω	Γ	Ο	Ι	Α	Ν

β. Τα βάζω σε αλφαβητική σειρά.

1. _____	5. _____
2. _____	6. _____
3. _____	7. _____
4. _____	8. _____

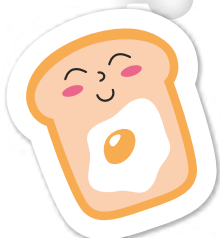
γ. Γράφω τη δική μου κατασκευή ή συνταγή χρησιμοποιώντας ρήματα από το κρυπτόλεξο και λεξιλόγιο που έχουμε συγκεντρώσει.

Τίτλος: _____

Υλικά:

Βήματα:

4 Η οικογένεια της λέξης «κολλώ».

α. Πόσες λέξεις μπορούμε να φτιάξουμε;

Σύνθετες λέξεις	Παράγωγες λέξεις
_____	_____
_____	_____
_____	_____

Το θέμα **κολλ** γράφεται πάντα με δύο _____.

β. Συμπληρώνω τις λέξεις.

κόλλα

κολλώδης

κολλητικός

κολλητός

αυτοκόλλητο

α. Η μητέρα μου αγοράζει _____ για τη συλλογή μου.

β. Οι αλλεργίες δεν είναι _____.

γ. Η ζύμη βγήκε _____
και δεν μπορούσα να την πλάσω εύκολα.

δ. Η _____ είναι
απαραίτητη, όταν χρειάζεται να φτιάξω
κάτι με χαρτόνια.

ε. Στον αδελφό μου αρέσει να πηγαίνει
βόλτες με τον _____ του.

ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ

Συνοπτική Προστακτική

5 α. Πώς γράφεται; Μπορείς να ανακαλύψεις κάποιον κανόνα;

Ρήμα (εγώ)	Συνοπτική Προστακτική (εσύ)	Συνοπτική προστακτική (εσείς)
ρωτ ώ	ρώτ η σε	ρωτ ή στε
δημιουργ ώ	δημιούργ η σε	δημιουργ ή στε
υπογραμμ ίζω	υπογράμμ ισε	υπογραμμ ίστε
τσακ ίζω	τσακ ισε	τσακ ίστε
διπλ ώνω	δίπλω σε	δίπλω στε

Ρήματα σε: γράφονται στη Συνοπτική προστακτική:

ώ → **ησ**

ίζω → **ισ**

ώνω → **ωσ**

β. Δημιουργώντας κάτι νέο

Αποφασίζουμε να περάσουμε ένα δημιουργικό απόγευμα με τα αδέρφια μας στο σπίτι. Συμπληρώνω τα κενά με τα ρήματα της 3ης στήλης.

- α. _____ τον εαυτό σας; Τι θέλω να δημιουργήσω; Ποια υλικά έχω στη διάθεσή μου; Ποια χρώματα με εμπνέουν;
- β. _____ τα πιο σημαντικά στοιχεία της ιδέας σας. Τι θέλετε να ξεχωρίζει στο τελικό αποτέλεσμα;
- γ. _____ και _____ τα υλικά σας για να δημιουργήσετε διάφορα σχήματα και δομές. Πειραματιστείτε!
- δ. _____ κάτι μοναδικό! Μη φοβάστε να κάνετε λάθη.
Η τέχνη είναι ένας τρόπος να εκφραστούμε.

6 Συμπληρώνω με τη σωστή ορθογραφία των ρημάτων. Τονίζω, όπου χρειάζεται.

Ρήμα	Συνοπτική Προστακτική (εσύ)	Συνοπτική Προστακτική (εσείς)
αγαπώ	αγάπ__σε	αγαπ__στε
μιλώ	μίλ__σε	μιλ__στε
κρατώ	κράτ__σε	κρατ__στε
τεντώνω	τέντ__σε	τεντ__στε
απλώνω	άπλ__σε	απλ__στε
καθαρίζω	καθάρ__σε	καθαρ__στε
αρχίζω	άρχ__σε	αρχ__στε

Τροπικά Επιρρήματα

Στις οδηγίες υπάρχουν κάποιες λέξεις με κίτρινα γράμματα.

- 7 α. Σε ποια ερώτηση απαντούν;
- πώς;
 - πού;
- β. Παρατηρώ ότι προσδιορίζουν:
- ρήματα
 - ουσιαστικά
- γ. Μέσα στην πρόταση _____ μορφή, δηλαδή είναι άκλιτα.
- αλλάζουν
 - δεν αλλάζουν

Δέστε **καλά** και **γερά** τη μία άκρη του σπάγκου στο κουβαδάκι και την άλλη άκρη του στο αυτοκινητάκι.

2. Ακουμπήστε **προσεκτικά** το αυτοκινητάκι στο τραπέζι, έτσι ώστε το κουβαδάκι να κρέμεται κάτω από το τραπέζι.

3. Γεμίστε **αργά** το κουβαδάκι με κέρματα **παρατηρώντας** σε κάθε στάδιο τι συμβαίνει.

Τροπικά επιρρήματα «Πώς;»

καλά	άσχημα	σταθερά	όμορφα	δύσκολα	σιγά σιγά	γρήγορα
------	--------	---------	--------	---------	-----------	---------

π.χ. Πίεσε **δυνατά** το καπάκι για να κλείσει **καλά**.

Ρωτάω	→	Απαντάω
Πώς να πιέσει;	→	_____
Πώς να κλείσει;	→	_____

Τα επιρρήματα που δείχνουν **τρόπο** ονομάζονται **τροπικά επιρρήματα** και απαντούν στην ερώτηση « _____;»

Επιρρήματα σε **-α** και **-ως**

Παρατηρώ και συμπληρώνω τον πίνακα.

Επίθετο	Επιρρήμα σε -α
καλός -ή -ό	καλά
προαιρετικός -ή -ό	
σιγανός -ή -ό	
προσεκτικός -ή -ό	
ιδιαίτερος -η -ο	
δυνατός -ή -ό	

Πολλά επιρρήματα σχηματίζονται αν βγάλουμε την κατάληξη από το _____ και προσθέσουμε την κατάληξη _____.

8 Συμπληρώνω τις προτάσεις με τα επιρρήματα που έγραψα.

1. Κολλήσαμε _____ το χαρτόνι της κατασκευής για να είναι σταθερό.
2. Στο σχολείου μου αρέσει _____ το εργαστήριο της ρομποτικής.
3. Διαβάζουμε _____ τις οδηγίες.
4. Πιέζουμε _____ για να κλείσει το καπάκι.

Μερικά επιρρήματα τελειώνουν και σε **-ως /ώς**.

αμέσως	ιδιαιτέρως	συνεχώς	ακριβώς
--------	------------	---------	---------

9 Συμπληρώνω τις προτάσεις.

1. Θέλω να σου πω _____ τι έγινε, για να μην ακούσουν οι άλλοι.
2. Ανακατέψτε _____ τα υλικά, πριν κρυώσουν.
3. Κόψτε το χαρτί _____ εκεί που είναι η διακεκομμένη γραμμή.
4. Σε μερικά γλυκά πρέπει να ανακατεύουμε _____ το μίγμα για να μην κάνει σβόλους.

10 Γράφουμε μια παράγραφο χρησιμοποιώντας τα επιρρήματα που μάθαμε.

Ρήμα: Μετοχή

Μαθαίνω να γράφω σωστά τη μετοχή σε **-ώντας**

μιλάω → μιλώ → μιλώντας

κοιτάω → κοιτώ → κοιτώντας

κόβ**ο**ντας - κολλ**ο**ντας

κόβ**ο**ντας - κολλ**ο**ντας

Η μετοχή δεν κλίνεται.

11 α. -οντας ή -ώντας;

1. Ήρθε τρέχ_____ για να είναι στην ώρα του.
2. Διαβάζει ακούγ_____ μουσική
3. Μπήκε γελ_____.
4. Περπατούσε κοιτ_____ ίσια μπροστά.
5. Πέρασαν τη μέρα συζητ_____.

- β. Συμπληρώνω το σταυρόλεξο με τις μετοχές που παράγονται από τα ρήματα. Προσέχω την ορθογραφία.

Οριζόντια

3. ΔΙΠΛΩΝΩ
4. ΦΤΙΑΧΝΩ
5. ΑΓΑΠΩ

Κάθεται

1. ΞΕΚΙΝΩ
2. ΚΟΛΛΩ

- γ. Συμπληρώνω με τις μετοχές του σταυρόλεξου.

_____ αυτό που κάνεις, πάντα καταλήγεις να δημιουργείς υπέροχα πράγματα. Τα Σαββατοκύριακα μου αρέσει να χαλαρώνω _____ χάρτινα αεροπλανάκια. Ξ_____, κόβω με ένα ψαλίδι ένα χαρτί σε συγκεκριμένο σχήμα, _____ προσεκτικά τις άκρες. Στη συνέχεια, _____ με κόλλα στικ τα σημεία που πρέπει, δημιουργώ ένα μοναδικό αεροπλανάκι.

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

12 Το λεξιλόγιο των επιστημών

α. Βρίσκω από το κείμενο 4 10 λέξεις για την Αστρονομία. Με κάποιες από τις λέξεις αυτές γράφω μια δική μου παράγραφο.

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____
6. _____
7. _____
8. _____
9. _____
10. _____

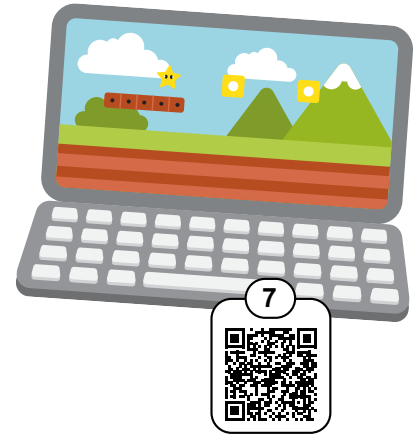
β. Κυκλώνω μέσα στο κείμενο της Ελπίδας 10 λέξεις για την ιατρική και τις σημειώνω στο πλαίσιο. Μετά γράφω σε μία παράγραφο, αφού αναζητήσω πληροφορίες, τι κάνει μία μικροβιολόγος.

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____
6. _____
7. _____
8. _____
9. _____
10. _____

14 α. Αντιστοιχίζω τις λέξεις και φτιάχνω συνδυασμούς.

- 1. φορητός ●
- 2. ηλεκτρονικό ●
- 3. υπολογιστής ●
- 4. ηλεκτρονικό ●
- 5. τεχνικός ●
- 6. ψηφιακό ●

- α γραφείου
- β υπολογιστής
- γ κατάσταση
- δ ταχυδρομείο
- ε παιχνίδι
- στ υπολογιστών

β. Διαλέγω συνδυασμούς και γράφω προτάσεις.

- 1. _____

- 2. _____

15 α. Βρίσκω στο Σχολικό Λεξικό τι σημαίνουν οι λέξεις **χωρίζω** και **αποχωρίζομαι**. Μετά γράφω μία πρόταση για κάθε λέξη.

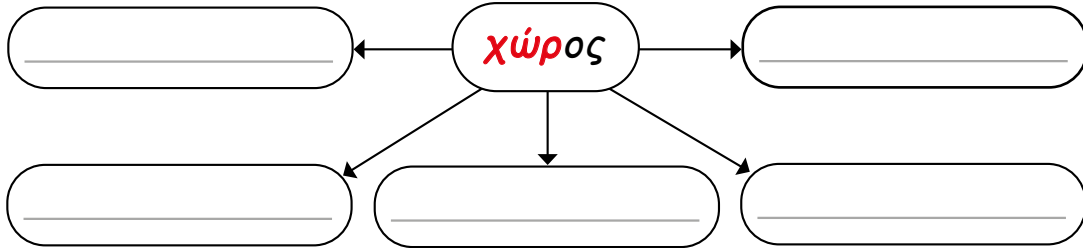
χωρίζω: _____

- _____

αποχωρίζομαι: _____

- _____

β. Βρίσκω λέξεις με τη βάση χωρ-.

16 Ψάχνοντας χώρο για χορό!

α. Οι λέξεις χώρος και χορός μοιάζουν αρκετά, διαφέρουν όμως σε τρία σημεία: στη σημασία, την _____ και τον _____. Συμπληρώνω το γράμμα που λείπει και τις γράφω στη σωστή στήλη.

Χώρος

- χ—ρευτής
- χ—ρογραφία
- χ—ρωδία
- πολυχ—ρος
- χ—ράφι
- αποχ—ρίζομαι
- αναχ—ρηση

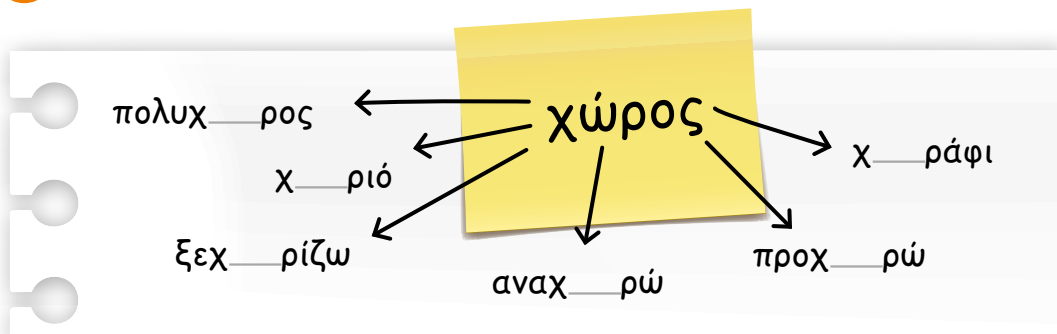
Χορός

β. Επιλέγω 5 λέξεις και γράφω μια μικρή ιστορία στο τετράδιο.

17 Συμπληρώνω το -ω και χρωματίζω το όμοιο μέρος.

ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ

Οι **προθέσεις**, είναι λέξεις που δεν κλίνονται και μπαίνουν μπροστά (προ – θέτω) από ονόματα για να δηλώσουν τόπο, χρόνο, αιτία, τρόπο κτλ.

Μονοσύλλαβες	με, σε, για, προς, ως
Δισύλλαβες	αντί, μετά, παρά, κατά, δίχως, χωρίς, από
Τρισύλλαβες	ίσαμε

- 18** Υπογραμμίζω τις φράσεις με πρόθεση στις παρακάτω προτάσεις. Μετά κυκλώνω την πρόθεση.

1. Με το τάμπλετ μου μπορώ να ζωγραφίζω και να παίζω παιχνίδια.
2. Σε λίγα χρόνια, τα αυτοκίνητα θα κινούνται χωρίς οδηγό.
3. Για να στείλουμε ένα μήνυμα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, χρειαζόμαστε υπολογιστή και διαδίκτυο.
4. Κατά τη διάρκεια του διαλείμματος, θα ήθελα να παίζω ομαδικά παιχνίδια με τους φίλους μου.
5. Δώσαμε τις προσκλήσεις για το φεστιβάλ ξεκινώντας από τη Δήμαρχο της πόλης μας.

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

Οι τρεις κανόνες της ρομποτικής

«Γιατί περπατάς έτσι; Τι έχεις πάθει;» τον ρώτησε εκείνη βλέποντας τα χέρια του που κουνιόνταν μηχανικά μπρος πίσω. «Δεν πιστεύω να πηγαίνεις να μαζέψεις μούρα απ' το πάρκο;»

«Όχι κυρία Μυρτώ. Είμαι...Βζζζτ...

προγραμματισμένος να πάω σχολείο».

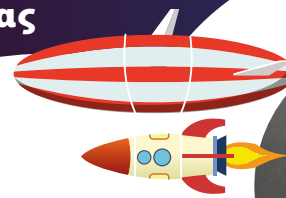

19 Σχηματίζω μικρές φράσεις με κέντρο τη λέξη «**πρόγραμμα**». Έπειτα τις γράφω δίπλα από τις κατάλληλες εικόνες.

- πολιτιστικό
- υπολογιστή
- διαδραστικό
- εκδηλώσεων
- εβδομαδιαίο
- μαθημάτων
- ωρολόγιο
- διατροφής
- πρόγραμμα ●

20 Ο μεγάλος... μικρός επιστήμονας

Τοποθετώ στη σωστή σειρά τα γεγονότα του κειμένου.

- Ο Ιούλιος Βερν φεύγει και ο Κόστια δεν προλαβαίνει να του μιλήσει για την ιδέα του.
- Ο Κόστια συναντά έναν άντρα και ακούει το όνομά του.
- Ο Κόστια σκέφτεται πως θα μιλούσε στον Ιούλιο Βερν για ένα βιβλίο με ένα αγόρι που ταξιδεύει στο διάστημα ή στον χρόνο.
- Ο Κόστια συνειδητοποιεί ότι ο άντρας αυτός είναι ο Ιούλιος Βερν, ο διάσημος συγγραφέας.
- Ο Κόστια κοιτάζει το πορτρέτο της μητέρας του και υπόσχεται πως θα βρει τρόπο να τη συναντήσει.

21 Το δικό μας ταξίδι στον χρόνο!

Αν είχαμε κι εμείς το μαγικό μηχάνημα που θα μας ταξίδευε στον χρόνο, πού θα θέλαμε να πάμε και τι θα κάναμε;

- Θα ταξιδεύαμε στο παρελθόν ή στο μέλλον;
- Σε ποιο μέρος θα πηγαίναμε και τι θα κάναμε;
- Ποια πρόσωπα θα συναντούσαμε και τι θα τους λέγαμε;

Γράφουμε μικρά κείμενα σε ομάδες ή ατομικά και τα συνοδεύουμε με ζωγραφική. Δημιουργούμε μια ψηφική ή έντυπη συλλογή της τάξης με τίτλο «**Ταξίδια της φαντασίας**».

Ελέγγω το κείμενό μου

Γράφω / δίνω οδηγίες	ΝΑΙ	ΟΧΙ
Έγραψα τον τίτλο .		
1. Στην αρχή έγραψα τον τίτλο του πειράματος/ κατασκευής μου και έδωσα μια σύντομη περιγραφή με το τι θα δημιουργήσουμε και τον σκοπό του.		
2. Στη συνέχεια έφτιαξα λίστα με τα υλικά, τον εξοπλισμό, τα συστατικά.		
3. Παρουσίασα με σωστή χρονική σειρά τα βήματα που πρέπει να ακολουθηθούν.		
4. Χρησιμοποίησα ρήματα σε α' πληθυντικό πρόσωπο ή β' ενικό/πληθυντικό πρόσωπο Προστακτικής		
5. Χρησιμοποίησα λέξεις που δείχνουν τη σειρά ή αρίθμηση των βημάτων.		
6. Χρησιμοποίησα τροπικά επιρρήματα .		
7. Χρησιμοποίησα μετοχές .		
8. Έλεγα την ορθογραφία .		
9. Έβαλα σωστά τα σημεία στίξης .		

ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

22 α. Συμπληρώνω την οικογένεια των λέξεων:

_____	←	πειράμα	→	_____
_____	←	χώρος	→	_____
_____	←	κολλώ	→	_____

β. Χρησιμοποιώ τουλάχιστον 5 λέξεις για να γράψω μία δική μου παράγραφο.

γ. Τι κάνει ένας ή μία επιστήμονας; Γράφω τρεις προτάσεις με λέξεις που έμαθα.

23 Τι χρειαζόμαστε για μια κατασκευή με ανακυκλώσιμα υλικά;

Κολ_____τική τ_____νία

Ξ_____λάκια

χαρτ_____κ_____το

γ_____λ_____νος β_____λος

κό_____α

ψαλ_____

σπά_____ος

Γράφουμε ένα μικρό κείμενο με οδηγίες για μια πραγματική ή φανταστική κατασκευή.

24 Συμπληρώνω κάνοντας τις απαραίτητες αλλαγές.

πολυχώρος

χωριό

αναχωρώ

ξεχωρίζω

αποχωρισμός

προχωρώ

1. Το _____ μας είναι γεμάτο πολύχρωμα χωράκια που απλώνονται ως τον ορίζοντα.
2. Τα φωτεινά χρώματα και η μοντέρνα αρχιτεκτονική του νέου _____ τον κάνουν να _____.
3. Αποφασίσαμε να _____ από το χωριό νωρίς το πρωί για να μη βρούμε κίνηση στον δρόμο.
4. Καθώς _____ προς τον σταθμό του τρένου, αισθανόμασταν ανυπομονησία για το μακρινό ταξίδι.
5. Ο _____ ήταν δύσκολος, αλλά ο αδερφός μου έπρεπε να πάει για σπουδές στο εξωτερικό.

25 α. Ποια ζευγάρια ταιριάζουν; Αντιστοιχίζω.

1. κολλητική

α αφισών

2. κολλώδης

β φίλος

3. κολλητός

γ ταινία

4. τοιχοκόλληση

δ υφή

β. Χρησιμοποιώ όσα περισσότερα ζευγάρια μπορώ για να φτιάξω μια ιστορία!

ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ

26 Τοποθετώ τα ρήματα στη σωστή στήλη.

χώρισε ζωγράφισε ένωσε τσάκισε υπογραμμίστε

μετρήστε χρησιμοποίησε αποφασίστε απάντησε βοηθήστε

διατηρήστε διπλώστε απλώστε μεγαλώστε σήκωσε

-ώ	-ίζω	-ώνω
μετρώ	χωρίζω	ενώνω
_____	_____	_____
_____	_____	_____
_____	_____	_____
_____	_____	_____

27 α. Συμπληρώνω με **όμικρον (ο)** ή με **ωμέγα (ω)** τις παρακάτω μετοχές. Στη συνέχεια γράφω το ρήμα από το οποίο προέρχονται. Δεν ξεχνώ τους τόνους.

Μετοχές	Ρήματα
προσέχ___ντας	_____
καλύπτ___ντας	_____
υπογραμμίζ___ντας	_____
ανακατεύ___ντας	_____
ρίχν___ντας	_____
διπλών___ντας	_____
μετρ___ντας	_____
κολλ___ντας	_____
τραβ___ντας	_____
κρατ___ντας	_____

β. Σχηματίζουμε φράσεις με μετοχές και συμπληρώνουμε τις προτάσεις.

- ανακατεύω καλά τα υλικά

Ανακατεύοντας καλά τα υλικά, φτιάχνουμε ένα ομοιογενές μείγμα.

- ζυμώνω τη ζύμη με τα χέρια

_____, την κάνουμε πιο αφράτη.

- μετρώ τα υλικά με ακρίβεια

_____, εξασφαλίζουμε άρτιο αποτέλεσμα.

- φοράω την ποδιά της κουζίνας

_____ προστατεύετε τα ρούχα σας από λεκέδες.

- ακολουθώ τα βήματα προσεκτικά

_____, δεν θα αποτύχετε!

28

Πώς πέρασα το χθεσινό απόγευμα; Γράφω μια παράγραφο χρησιμοποιώντας τροπικά επιρρήματα.

ευχάριστα _____

απλά _____

γρήγορα _____

προσεκτικά _____

καλά _____

σιωπηλά _____

αργά _____

11

- 29 Για την ημέρα των Επιστημών, η Ούμα ετοίμασε ένα κείμενο για την Μαρί Κιουρί. Συμπληρώνεις τα κενά με τις λέξεις και τις προθέσεις που λείπουν.

Προθέσεις

~~στην~~ στα στο
από σε για
για για με με

Λέξεις

μικρή κρατικό γυμνάσιο ~~Πολωνία~~
τις ικανότητές να γίνει να σπουδάσει
μαθηματικά τα πτυχία την έρευνα

Μαρί Κιουρί, μια σπουδαία επιστήμονας

Η Μαρί Κιουρί γεννήθηκε στην Πολωνία το 1867.

_____ αγαπούσε πολύ τη μάθηση και ήθελε να γίνει επιστήμονας. Πήγαινε _____ όπου ξεχώριζε _____ της στη φυσική και _____.

Εκείνη την εποχή, οι γυναίκες στη χώρα της δεν μπορούσαν να σπουδάσουν _____ πανεπιστήμιο.

Γι' αυτόν τον λόγο η Μαρί ταξίδεψε στο Παρίσι _____ στη Σορβόννη.

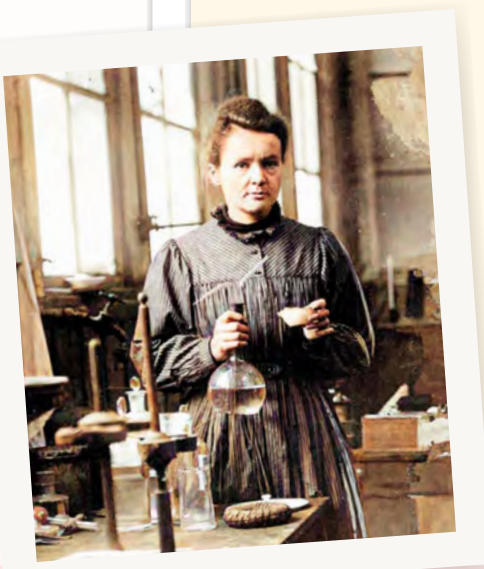
Εκεί σπούδαζε και η αδελφή της

_____ γιατρός. Τελικά,

ολοκλήρωσε τις σπουδές της _____

των μαθηματικών, της χημείας και της φυσικής.

Μετά ασχολήθηκε _____.

30 Οι λέξεις που βλέπουμε μας βοηθούν να βάλουμε σε σειρά τις οδηγίες ή τα γεγονότα. Σε ποιο σημείο του κειμένου είναι όμως σωστό να μπουν;

~~αρχικά~~

στη συνέχεια

πρώτα

Ξεκινώντας

έπειτα

αργότερα

στο τέλος

τελικά

τελειώνοντας

κατόπιν

κλείνοντας

καταρχάς

ολοκληρώνοντας

Εκτέλεση οδηγίας

Αρχή

αρχικά

Μέση

Τέλος

12

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

1

Βρίσκω στο Σχολικό Λεξικό τη λέξη «**φυτό**».

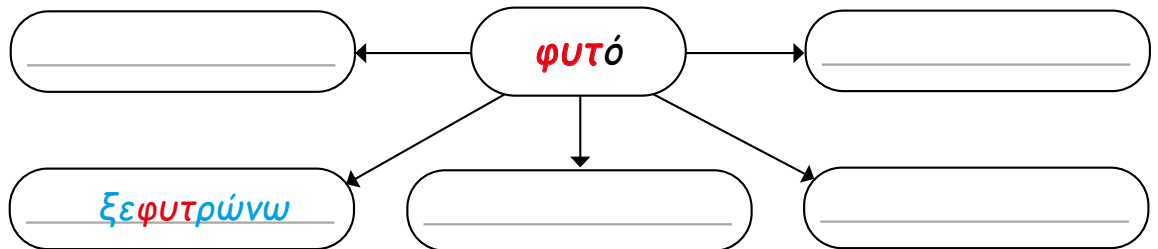
α. Γράφω τη σημασία της με δικά μου λόγια.

Φυτό: _____

β. Γράφω λέξεις από το λεξικό που έχουν μέσα τους τη βάση **φυτ(ό)**.

γ. Με τη βοήθεια του λεξικού μου συμπληρώνω την οικογένεια της λέξης αυτής.

δ. Επιλέγω δύο λέξεις και γράφω προτάσεις.

2

Συγκεντρώνουμε λέξεις για το περιβάλλον από τα κείμενα 1 και 2, τις εξηγούμε και μαθαίνουμε να τις γράφουμε.

3

α. Στο κείμενο «**Κάτι πρέπει να γίνει**»

υπογραμμίζουμε:

3 μορφές ρύπανσης του περιβάλλοντος και

3 τρόπους δράσης των μαθητών και του δασκάλου.

β. Εξηγούμε σε μία παράγραφο τι σημαίνει «**Η θάλασσα έγινε σκουπιδότοπος του πολιτισμού μας**»:

ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ

4

Συνδέω τις προτάσεις με τον χρονικό σύνδεσμο που ταιριάζει:

μόλις

όταν

ενώ

προτού (να)

ώσπου να

1. Επέστρεφα από το σχολείο. Συνάντησα τυχαία τον ξάδελφό μου.

2. Μας είδαν. Άρχισαν να κουνούν τα χέρια.

3. Πήγαινα στο σχολείο. Με έπιασε πονοκέφαλος.

4. Ρίξαμε όλα τα χαρτιά στον κάδο ανακύκλωσης. Περάσει το φορτηγό.

5. Σταμάτησε το ψάρεμα του τόνου. Το θαλάσσιο οικοσύστημα ισορρόπησε.

5 Συμπληρώνω τα κενά με τον αιτιολογικό σύνδεσμο που ταιριάζει:

γιατί επειδή διότι αφού

1. Σβήνουμε τα φώτα, _____ έτσι δεν σπαταλάμε ρεύμα.
2. Δεν πετάμε σκουπίδια στη φύση, _____ βλάπτουν τα ζώα.
3. Δεν αφήνουμε τη βρύση ανοιχτή, _____ το νερό είναι πολύτιμο.
4. Μαζεύουμε τα σκουπίδια από την παραλία, _____ έτσι μένει καθαρή.

6 α. Ενώνω τις προτάσεις με τους συνδέσμους και μαθαίνω πώς φροντίζουμε το περιβάλλον.

1. Φυτεύουμε δέντρα,

γιατί

• θέλουμε να ζούμε σε ένα καθαρό περιβάλλον.

2. Σβήνουμε τα φώτα,

επειδή

• μολύνουν το νερό και βλάπτουν τα ζώα.

3. Φροντίζουμε τα πάρκα και τις παραλίες,

διότι

• προσφέρουν οξυγόνο και δροσιά στον πλανήτη μας.

4. Δεν πετάμε σκουπίδια στη θάλασσα,

αφού

• έτσι εξοικονομούμε ενέργεια.

β. Γράφω και εγώ 2 προτάσεις για τη φροντίδα του περιβάλλοντος.

- _____
- _____

7 Συμπληρώνω τις προτάσεις για να φανερώσω την αιτία.

π.χ. Περπατάμε ή χρησιμοποιούμε το ποδήλατο, γιατί έτσι μειώνουμε το καυσαέριο.

1. Ανακυκλώνουμε το χαρτί, _____

2. Φυτεύουμε δέντρα, _____

3. Χρησιμοποιούμε πάνινες τσάντες για τα ψώνια μας, _____

8 Συμπληρώνουμε με τους συνδέσμους που ταιριάζουν. Μετά τους τοποθετούμε στη σωστή ομάδα και μαθαίνουμε να τους γράφουμε.

- πριν
- γιατί
- ώσπου
- διότι
- όταν
- καθώς
- αφού
- ενώ
- αφότου
- μόλις
- προτού
- επειδή

Κάθε χρόνο, _____ έρχεται η άνοιξη, πηγαίνουμε στο πάρκο για να φυτέψουμε λουλούδια. Όλα τα παιδιά χαιρόμαστε, _____ μας αρέσει το φύτεμα. _____ να ετοιμάσουμε τα γλαστράκια, ο κηπουρός του πάρκου έχει δείξει στη δασκάλα μας πού θα φυτέψουμε. _____ βυθίζουμε τις ρίζες στο χώμα, ο κηπουρός μας ελέγχει, _____ σκεπάσουμε τη ρίζα με χώμα. Κάνουμε το πάρκο μας ωραίο, _____ παίζουμε εκεί κάθε μέρα.

Χρονικοί σύνδεσμοι: _____

Αιτιολογικοί σύνδεσμοι: _____

Μάθαμε για τον άρκαλο της Κρήτης που είναι ασημόλευκος ασβός.

Και για τον Διπλόδοκο, τον τεράστιο δεινόσαυρο!

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

2

Σύνθετες λέξεις

Θυμάμαι

Οι σύνθετες λέξεις κρύβουν μέσα τους δύο ή περισσότερες λέξεις.

9

α. Κυκλώνω τις σύνθετες λέξεις. Μετά εξηγώ τι σημαίνουν.

Ο ασβός, που λέγεται και άρκαλος, είναι ένα ζώακι παμφάγο! Ζει σε βουνά με υψόμετρο μέχρι και 1500 μέτρα. Φτιάχνει πολύπλοκες στοές και ζει εκεί. Είναι νυκτόβιο ζώο. Στο Ηράκλειο της Κρήτης υπάρχει μια περιοχή που λέγεται Αρκαλοχώρι.

παμφάγο:

υψόμετρο:

νυκτόβιο:

πολύπλοκο:

Αρκαλοχώρι:

β. Με το λεξικό ελέγχουμε τη σημασία, όπου χρειάζεται.

10 Συμπληρώνω το σταυρόλεξο με την οικογένεια της λέξης «φαγητό».

Οριζόντια

- 4. Ζώο που τρώει άλλα ζώα.
- 5. Αυτό που τρώμε.
- 6. Τρώει μόνο φυτά (π.χ. χορτάρια, λαχανικά).
- 7. Μικρό φαγητό.
- 8. Τρώει τα πάντα.

Κάθετα

- 1. Τρώει μυρμήγκια.
- 2. Αυτός που συνηθίζει να τρώει κρέας.
- 3. Κάποιος που του αρέσει το καλό φαγητό.

11 Διαλέγω τέσσερις λέξεις από το σταυρόλεξο και γράφω ένα τετράστιχο ποίημα με ομοιοκαταληξία.

ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ

Παραθετικά επιθέτων

Α. Θετικός βαθμός (αποδίδω μία ιδιότητα)

π.χ. Είναι **ψηλός** δεινόσαυρος.

Β. Συγκριτικός βαθμός (συγκρίνω δύο στοιχεία ή οντότητες μεταξύ τους)

- Το επίθετο το ακολουθεί η λέξη «**από**»

π.χ. Είναι **ψηλότερος από** τον Τ-Ρεξ.

- Μπορώ να το πω και με περισσότερες από μία λέξεις

π.χ. Είναι **πιο ψηλός από** τον Τ-Ρεξ.

Γ. Υπερθετικός βαθμός

1. Διακρίνω κάτι μέσα από ένα σύνολο

- Πάντοτε πριν από το επίθετο μπαίνει το άρθρο **ο, η, το**

π.χ. Είναι **ο ψηλότερος από** όλους τους δεινόσαυρους.

- Μπορώ να το πω και με περισσότερες από μία λέξεις

π.χ. Είναι **ο πιο ψηλός από** όλους τους δεινόσαυρους.

2. Δεν συγκρίνω, γιατί η ιδιότητα αποδίδεται στον απόλυτο βαθμό της

π.χ. Είναι **ψηλότετος!**

- Μπορώ να το πω και με περισσότερες από μία λέξεις:

π.χ. Είναι **πολύ ψηλός!**

Είναι **πάρα πολύ ψηλός!**

- 12** Σκέφτομαι ένα ζώο και το περιγράφω στο τετράδιό μου χωρίς να πω το όνομά του. Το διαβάζω σε ένα άλλο παιδί και προσπαθεί να μαντέψει ποιο ζώο είναι. Διαλέγουμε ομάδες ζώων, π.χ. ζώα του δάσους, θαλάσσια ζώα κλπ.

Θα με βοηθήσουν τα επίθετα

Σώμα	Τρίχωμα, χρώμα	Ράμφος, δόντια, νύχια	Συμπεριφορά, χαρακτήρας
ψηλό	όμορφο	μυτερό	φιλικός
κοντό	μαλακό / απαλό	κοφτερό	τρυφερός
μεγαλόσωμο	φουντωτό	δυνατό	επιθετικός
αδύνατο	μακρύ	σκληρό	λαίμαργος
παχουλό	βελούδινο	γαμψό	παιχνιδιάρικος

Ένα επίθετο μου δίνει τη δυνατότητα όχι μόνο να περιγράψω κάτι, αλλά να εκφράσω και **σύγκριση** με κάτι άλλο ή με μία ολόκληρη ομάδα.

- 13** Ενώνω αυτά που ταιριάζουν.

Το δωμάτιό μου είναι καθαρό .	●	●	Το ουσιαστικό έχει ένα γνώρισμα σε μεγαλύτερο βαθμό από ένα άλλο. (Συγκριτικός)
Το δωμάτιό μου είναι πιο καθαρό από το δωμάτιο της αδερφής μου.	●	●	Το ουσιαστικό έχει ένα γνώρισμα . (Θετικός)
Η μαμά λέει ότι το δωμάτιό μου είναι το πιο καθαρό δωμάτιο που έχει δει.	●	●	Το ουσιαστικό έχει ένα γνώρισμα σε μεγαλύτερο βαθμό από όλα τα άλλα όμοιά του. (Υπερθετικός)

14 Συμπληρώνω με λέξεις της επιλογής μου.

1. Ο _____ είναι βαρύτερος από τον _____.
2. Η _____ είναι ψηλότερη από την _____.
3. Το _____ είναι ταχύτερο από το _____.

15 Συμπληρώνω τις προτάσεις με το επίθετο της παρένθεσης βάζοντάς το στο κατάλληλο γένος και στον κατάλληλο βαθμό.

1. Η καμηλοπάρδαλη έχει _____ (μακρύ) λαιμό από τον λύκο.
2. Η καμηλοπάρδαλη έχει _____ (μακρύ) λαιμό από όλα τα ζώα που γνωρίζω.
3. Το λιοντάρι είναι _____ (επιθετικό) από τον σκίουρο.
4. Ο σκίουρος έχει _____ (φουντωτό) ουρά από το λιοντάρι.
5. Η μαϊμού είναι _____ (παιχνιδιάρικο) ζώακι από όλα τα ζώα της ζούγκλας.
6. Το τζάγκουαρ έχει _____ (βελούδινο) τρίχωμα από το ρακούν.
7. Το τζάγκουαρ είναι _____ (γρήγορο) ζώο.

- 16 Σχηματίζω δικές μου προτάσεις, στον υπερθετικό βαθμό, με τα επίθετα **βαρύς, ψηλός και ταχύς**.

Ο ελέφαντας είναι πάρα πολύ βαρύς / βαρύτατος.

- 17 Σχηματίζω φράσεις με το επίθετο **ο πολύς, η πολλή, το πολύ**. Μετά γράφω 4 προτάσεις.

• <i>ο πολύς</i> _____ θόρυβος	• _____ ησυχία
• <i>η πολλή</i> _____ βροχή	• _____ αγάπη
• _____ παιδιών	• _____ παιχνίδια
• _____ μανιτάρια	• _____ φαγητό
• _____ ώρες	• _____ κρύο
-
-
-
-

- 18 Συμπληρώνω με το επίρρημα **πολύ** και βρίσκω το ρήμα που προσδιορίζει.

Το βιβλίο με τα ζώα που κινδυνεύουν μου άρεσε *πολύ*.
 Ο αδερφός μου πηγαίνει στο Γυμνάσιο και
 ενδιαφέρεται _____ για τη ζωολογία.
 Μου μαθαίνει να αγαπώ _____ τα ζώα
 και να σκέφτομαι _____ για το μέλλον
 των άγριων ζώων στην Ελλάδα.

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

19 Στο κείμενο «**Μια καινούρια αρχή!**» τα παιδιά τραγουδούν ένα τραγούδι. Μέσα υπάρχει ο στίχος «**μια νέα στάση ζωής**».

- Σκεφτόμαστε ποια μπορεί να είναι αυτή η νέα στάση απέναντι στον πλανήτη.
- Γράφουμε μια επόμενη στροφή του ποιήματος, την τραγουδάμε και τη ζωγραφίζουμε.
- Βάζουμε έναν τίτλο στη ζωγραφιά μας.

- 20** Αναζητούμε στη βιβλιοθήκη ή/και στο διαδίκτυο βιβλία για το περιβάλλον. Φτιάχνουμε την ταυτότητα του βιβλίου και παρουσιάζουμε στην τάξη.
- 21** Τα παιδιά στο σχολείο του Τάκη (Κείμενο 8, **Η ξύλινη ξύστρα**) έδιναν ονόματα σε δέντρα που έβλεπαν στο δάσος. «Το άγριο λιοντάρι» και «Η ανοιχτή ομπρέλα» ήταν δύο από αυτά.
- Βρίσκω και κολλάω φωτογραφίες ή ζωγραφίζω δύο δέντρα με περιέργα σχήματα και τα βαφτίζω με ονόματα, όπως έκαναν τα παιδιά (άρθρο, επίθετο, ουσιαστικό).

1. _____

2. _____

22 α. Αντιστοιχίζω κάθε λέξη με τον ορισμό της.

δασοφύλακας ●

● υπάλληλος της δασικής υπηρεσίας που ασχολείται με τη φύλαξη του δάσους

δασοκόμος ●

● επιστήμονας που ασχολείται με τη δημιουργία, την καλλιέργεια και τη φροντίδα των δασών

δασολόγος ●

● επιστήμονας που ασχολείται με την επιστημονική μελέτη του δάσους

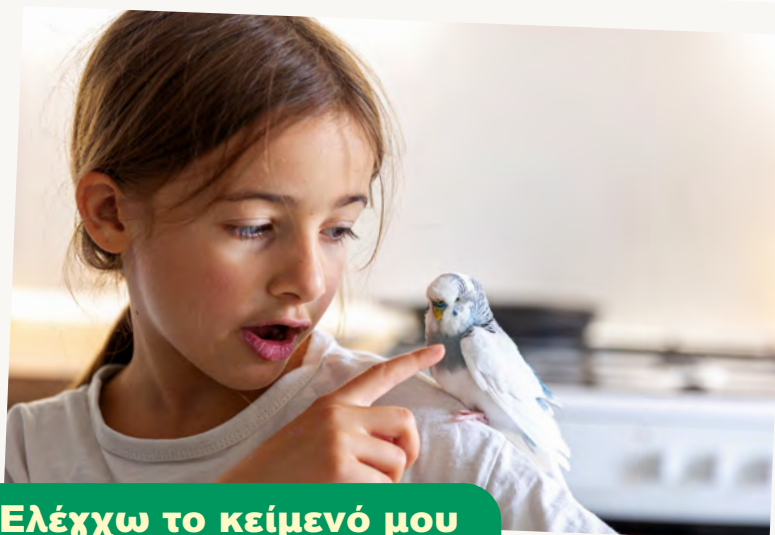
αναδάσωση ●

● δεντροφύτευση δασικών εκτάσεων

β. Στη συνέχεια, διαλέγω τρεις προτάσεις ή μια ιστοριούλα εμπνευσμένη από τις λέξεις αυτές.

Ελέγχω το κείμενό μου

Περιγραφή ζώου	ΝΑΙ	ΟΧΙ
Έγραψα τον τίτλο .		
1. Στην αρχή ανέφερα το όνομα του ζώου και πώς το απέκτησα .		
2. Στην ανάπτυξη της περιγραφής μου παρουσίασα τα εξωτερικά χαρακτηριστικά του.		
3. Στη συνέχεια παρουσίασα τα εσωτερικά χαρακτηριστικά (συνήθειες, συμπεριφορές) του.		
4. Στο τέλος έγραψα πώς περνάω μαζί του και τα συναισθήματά μου γι' αυτό.		
5. Χρησιμοποίησα ρήματα στο παρόν .		
6. Χρησιμοποίησα ουσιαστικά και επίθετα .		
7. Έλεγχσα την ορθογραφία .		
8. Έβαλα σωστά τα σημεία στίξης .		
9. Έφτιαξα παραγράφους .		

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

- 23 α. Στο κείμενο κυκλώνω ενέργειες/δράσεις και αντικείμενα σχετικά με την προστασία του περιβάλλοντος.

Με λένε Έντζο και ζω στο Μιλάνο. Από τότε που στο σχολείο ξεκίνησαν να μας διδάσκουν το μάθημα της οικολογίας, ξέρω πως είναι εύκολο να κάνεις καλό στον πλανήτη. Αρκεί να καταλάβεις ότι είμαστε κομμάτι της φύσης όπως τα φυτά ή τα ζώα. Στην πόλη μας είμαστε ξεφτέρια στη διαλογή απορριμμάτων. Ανακαλύψαμε μάλιστα και μια βιοδιασπώμενη

σακούλα σκουπιδιών για τα οργανικά απόβλητα - φλούδες από φρούτα, λαχανικά, τσόφλια αυγών, κλπ. Αρκεί στη συνέχεια να τα πετάξετε στον κάδο κομποστοποίησης της πολυκατοικίας. Για να φτάσουμε στα «μηδενικά απόβλητα» στο σχολείο, θα μου άρεσε να παίρναμε ως παράδειγμα το Βέλγιο: να φτιάξουμε στο προαύλιο ένα κοτέτσι. Οι κόττες θα ξετρελαίνονταν με τα υπολείμματα της καντίνας μας και θα είχαμε και φρέσκα αυγά!

Μπραμί, Μ. & Νταϊσέ, Κ. Η Γη είναι φίλη μου (απόσπασμα / διασκευή)

- β. Συμπληρώνω τον πίνακα.

Δράσεις	Αντικείμενα	Λέξεις για τη φύση

- γ. Στη συνέχεια, διαλέγω μία άγνωστη/δύσκολη λέξη και αναζητώ τη σημασία της στο λεξικό:

δ. Χρησιμοποιώ τη λέξη αυτή σε ένα παράδειγμα:

24

Συμπληρώνω την ακροστιχίδα του περιβάλλοντος.

Στην ενότητα αυτή έμαθα τρόπους για να το περιβάλλον.

Π

Τέτοιο είναι και η μέλισσα.

Ε

Υπάρχει στην ατμόσφαιρα, στο νερό και στο έδαφος και είναι αποτέλεσμα της ανθρώπινης δραστηριότητας.

Ρ

Να πετάς το ... σου στον κάδο (αντίστροφα)

Ι

Κάνουμε οικονομία στη χρήση του νερού και έτσι ... τη γη.

Β

Βοηθάμε τον πλανήτη μας κάνοντας

Α

Ένα αποτέλεσμα της κλιματικής αλλαγής είναι το ... των πάγων.

Λ

Εμείς τα παιδιά μπορούμε να αναλάβουμε δράση και να βρούμε ... για την προστασία των δασών.

Λ

Υιοθετούμε φιλική στάση απέναντι στο περιβάλλον. Έχουμε, δηλαδή, ... συνείδηση.

Ο

Μαθαίνω, ... και δρω για το περιβάλλον.

Ν

7

25

Συμπληρώνω τις προτάσεις με τις λέξεις της οικογένειας «φυτό». Μαθαίνω να τις γράφω σωστά.

φυτρώνω

φυτοφάγος

φυτεύω

φυτολογία

φυτοφάρμακο

φυτώριο

1. Ο μπαμπάς κι εγώ θα _____ λουλούδια στην αυλή μας. Θα πάμε στο _____ της γειτονιάς μας για να τα διαλέξουμε.
2. Στο χωράφι _____ όμορφες μαραγιές και παπαρούνες την άνοιξη.
3. Τα ζώα που τρώνε μόνο χόρτα και καρπούς λέγονται _____.
4. Η επιστήμη που μελετά τα φυτά λέγεται _____.
5. Πρέπει να πλένουμε πολύ καλά τα φρούτα και τα λαχανικά, γιατί μπορεί να έχουν πάνω _____.

26

α. Ενώνω τις λέξεις και φτιάχνω ζευγάρια.

σπίτι

 ανακύκλωσης

κάδος

 περιβάλλοντος

προστασία

 μελισσών

χνουδωτό

 τρίχωμα

θαλάσσια

 ζώο

φιλικό

 πλάσματα

- β. Επιλέγω 2 ζευγάρια. Δίνω τη σημασία για το ένα ζευγάρι γραπτά και για το άλλο προφορικά.

27 Πόσες λέξεις σε σχέση με το περιβάλλον και την κλιματική αλλαγή μπορείς να θυμηθείς πολύ γρήγορα;

Προστατεύω το περιβάλλον	
ανακύκλωση	

28 α. Ενώνω τις λέξεις και φτιάχνω φράσεις για την περιγραφή ζώου.

• ασημόλευκο	• τρίχωμα
• μικροσκοπικό	• κεφάλι
• γαμψό	• σώμα
• μακριά	• δόντια
• κοφτερά	• ράμφος
• κιτρινόμαυρο	• ουρά

β. Βρίσκω για κάθε φράση ένα ζώο που ταιριάζει.

Φράσεις	Ζώο

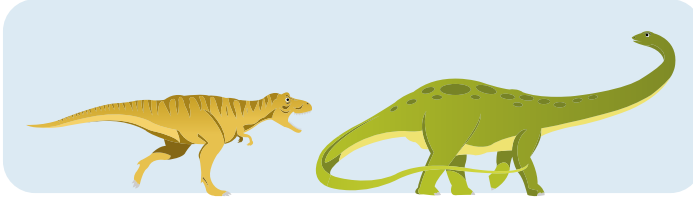
ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ

29 Παρατηρώ τις εικόνες και γράφω 2 προτάσεις σύγκρισης κάθε φορά.

10

α.

γρήγορος

μεγάλος

1. _____

2. _____

β.

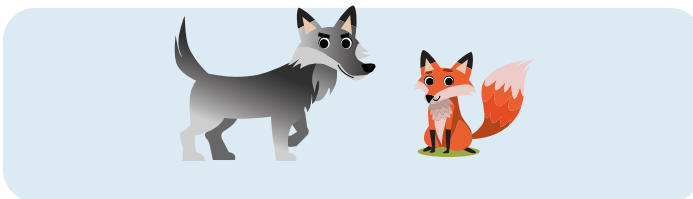
ψηλό

πλατιά

1. _____

2. _____

γ.

δυνατός

μικρή

1. _____

2. _____

30 Συμπληρώνω με τον κατάλληλο τύπο του επιθέτου ο **πολύς**, η **πολλή**, το **πολύ**.

- Μια πεινασμένη αλεπού είδε μια μέρα σε μια κληματαριά
_____ σταφύλια να κρέμονται και αποφάσισε να τα φάει.
- Κάθε μελίτσι έχει μόνο μία βασίλισσα, αλλά _____ κηφίνες και
_____ εργάτριες. Οι εργάτριες μέλισσες κάνουν _____ δουλειά.
Μαζεύουν _____ νέκταρ και φτιάχνουν _____ κερί.

3. Τον χειμώνα έχει _____ κρύο και _____ ζώα πρέπει να είναι έτοιμα να το αντιμετωπίσουν. _____ φορές πρέπει να μείνουν δίχως _____ τροφή για _____ μέρες.

31

Ξαναγράψω τις προτάσεις αντικαθιστώντας τις υπογραμμισμένες φράσεις με αιτιολογικές προτάσεις. Χρησιμοποιώ αιτιολογικούς συνδέσμους: **γιατί, διότι, επειδή, καθώς, αφού.**

1. Η γη απειλείται από τη μόλυνση του αέρα.

Η γη απειλείται, επειδή μολύνεται ο αέρας.

2. Το οικοσύστημα πληγώνεται από το πολύ ψάρεμα των ανθρώπων.

3. Ήταν πολύ περήφανος για την καθημερινή ανακύκλωση των πλαστικών.

4. Θέλοντας να προστατεύσει τον πλανήτη, αγόρασε ηλεκτρικό αυτοκίνητο.

5. Δεν μπορούσε να κοιμηθεί κάποια βράδια απ' την ηχορύπανση.

32

Ενώνω τις προτάσεις με συνδέσμους που δείχνουν χρόνο: **προτού, όταν, μόλις, πριν.**

1. Ο αέρας γίνεται πιο καθαρός,

ζεστάνει ο καιρός.

2. Μαζεύουμε τα σκουπίδια μας,

φυτεύουμε δέντρα.

3. Καθαρίσαμε την τάξη

φύγουμε από την παραλία.

4. Τα χελιδόνια επιστρέφουν στη χώρα μας

φτάσει ο δάσκαλός μας.

7.1 Λαϊκοί μύθοι και παραμύθια

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

- 1 Στο κείμενο «**Αμυγδαλιά**» εντοπίζουμε λέξεις/φράσεις που χρησιμοποιούνται στις λαϊκές αφηγήσεις, μύθους και παραμύθια.

1. *Ήταν δεν ήταν βαρυχειμωνιά*

2. _____

3. _____

4. _____

- 2 α. Στο κείμενο «**Ο Αϊ-Δονάτος και ο Δράκοντας**» εντοπίζουμε πλάσματα, αντικείμενα, ενέργειες κ.λπ. που είναι συχνά σε μύθους και παραμύθια.

1. *πύρινα μάτια*

2. _____

3. _____

4. _____

5. _____

- β. Αντιστοιχίζουμε τις λέξεις και φράσεις του μύθου με πιο συνηθισμένες.

**Λέξεις και φράσεις
του κειμένου**

φώλιασε

καταπάνου

είχε συναχθεί (κόσμος πολύς)

φαρμάκωσε (το νερό)

**Λέξεις που
χρησιμοποιούμε συνήθως**

• δηλητηρίασε (το νερό)

• έφτιαξε τη φωλιά του

• είχε συγκεντρωθεί (κόσμος πολύς)

• καταπάνω

- 3 Γράφω έναν λαϊκό μύθο χρησιμοποιώντας λέξεις, φράσεις, προτάσεις που συγκέντρωσα από τις τρεις προηγούμενες ασκήσεις. Βρίσκω κι έναν έξυπνο τίτλο.

- 4 α. Στο παραμύθι «**Ο πόλεμος των οσπρίων**» τα όσπρια συγκρίνονται μεταξύ τους. Βρίσκουμε και γράφουμε φράσεις σύγκρισης.

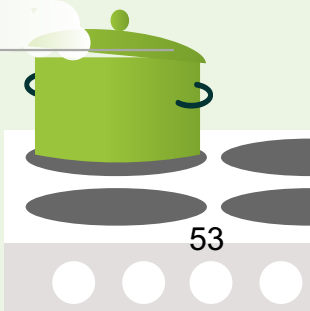
1. *...είστε καλύτερες από...* _____
2. _____
3. _____
4. _____

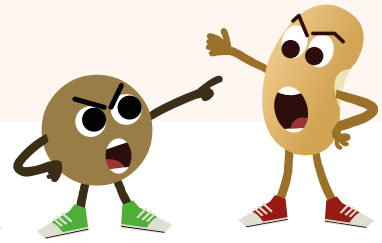
Για σένα, ποιο είναι το καλύτερο όσπριο και γιατί;

Για μένα, _____

- β. Βρίσκω σύνθετες λέξεις και εξηγώ τη σημασία τους.

1. *σιγόβραζε = έβραζε σε χαμηλή φωτιά* _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____

5 Η κουζίνα ζωντανεύει...

α. Στο παραμύθι «Ο πόλεμος των οσπρίων» τα αντικείμενα συμπεριφέρονται σαν άνθρωποι. Αυτό συμβαίνει συχνά στα παραμύθια και ονομάζεται **προσωποποίηση**. Εντοπίζω προσωποποιήσεις και τις γράφω.

1. _____
2. _____
3. _____

β. Μετά δημιουργώ κι εγώ μια προσωποποίηση με ένα αντικείμενο της κουζίνας για να συμπληρώσω το παραμύθι.

6 α. Παρατηρώ την υπογραμμισμένη λέξη στην πρόταση:

Να πάψουν έτσι να τσακώνονται τα δύστυχα όσπρια μεταξύ τους.

• Τι σημαίνει η λέξη δύστυχα; α) με κακή τύχη β) με δύο στίχους	• Κυκλώνω το όμοιο μέρος στις λέξεις: δυσάρεστος, δυσκίνητος, δύσπιστος	• Τι σημαίνει το δυσ-; α) κάτι κακό β) δύο φορές

β. Παρατηρώ την υπογραμμισμένη λέξη στην πρόταση:

Οι μαντινάδες της Κρήτης και τα κοτσάκια της Νάξου είναι λαϊκά δίστιχα.

• Τι σημαίνει η λέξη δίστιχα; α) με κακή τύχη β) με δύο στίχους	• Κυκλώνω το όμοιο μέρος στις λέξεις: δισύλλαβη, δίγλωσσος, δισέλιδο	• Τι σημαίνει το δι-; α) κάτι κακό β) δύο φορές

- Το στοιχείο **δυσ-** σε μια λέξη γράφεται με όταν δηλώνει .
- Το στοιχείο **δι-** ή **δισ-** γράφεται με όταν δηλώνει ότι κάποιος ισούται με φορές ή αποτελείται από μέρη.

7 Βάζω ✓ στη σωστή ορθογραφία και συμπληρώνω το κενό.

Πρόταση	υ	ι
1. Κάναμε πεζοπορία σε ένα δ __ σβατο μονοπάτι με πολλές ανηφόρες και βράχια.	✓	
2. Ο παππούς μου έχει ένα δ __ σέγγονο .		
3. Απουσίασε ένα δ __ ήμερο από την εργασία του, γιατί ένιωθε άρρωστος.		
4. Βρίσκομαι σε δ __ λημμα ποιο πουκάμισο να αγοράσω, το μπλε ή το πράσινο.		
5. Το σπίτι του βρίσκεται σε ένα δ __ σπρόσιτο σημείο στην κορυφή του βουνού.		
6. Το σπίτι μας είναι δ __ ώροφο , έχει δύο ορόφους.		

8 Γράφω με μία λέξη πώς λέγεται:

1. Η λέξη που έχει δύο συλλαβές: _____
2. Αυτός που κινείται με δυσκολία: _____
3. Το αυτοκίνητο που έχει δύο θέσεις: _____
4. Το αυγό που έχει δύο κρόκους: _____
5. Κάτι που είναι δύσκολο να το βρεις: _____
6. Το μάθημα που διαρκεί δύο ώρες: _____

ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ

Η πρόταση ως συμπλήρωμα του ρήματος

Η δασκάλα **είπε** ότι αύριο θα πάμε εκδρομή.

Δυστυχώς, λόγω βροχής, **φοβάμαι** πως θα ακυρωθεί.

Οι χρωματισμένες προτάσεις λειτουργούν ως συμπλήρωμα σε ρήματα:

A. που **ενημερώνουν** ή **πληροφορούν** για κάτι:

π.χ. Ο οδηγός **ενημέρωσε** ότι βρήκε πολλή κίνηση στον δρόμο.

B. που εκφράζουν **φόβο** ή **ανησυχία**:

π.χ. **Φοβήθηκε** μήπως χάσει το τελευταίο τρένο.

Γ. που εκφράζουν **απορία**, **ερώτηση**, **αμφιβολία**:

π.χ. **Αναρωτιέμαι** αν θα γίνει η γιορτή με τέτοιο καιρό.

9 Συμπληρώνω με δικές μου προτάσεις.

1. Ο δάσκαλος είπε **ότι** _____

2. Αγόρασα ομπρέλα, γιατί φοβήθηκα **μήπως** _____

3. Ρωτούσε συνεχώς **αν** _____

10 Υπογραμμίζω τις προτάσεις που λειτουργούν ως συμπλήρωμα του ρήματος.

1. Έμαθα ότι έλειπες το Σαββατοκύριακο.

2. Ξέρω ότι θέλεις το καλό μου.

3. Νομίζεις ότι το έκανα επίτηδες;

4. Μου υποσχέθηκες ότι θα πάμε εκδρομή.

5. **Φοβάμαι** μήπως οι βαθμοί μου δεν είναι καλοί.

6. **Πιστεύω** πως δεν θα μαρτυρήσεις το μυστικό μου.

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

Λέξεις με το πρόθημα «κατά»

καταπράσινα μικρά νησιά

Ο Μίνωας κατέβαινε με καινούριους νόμους

Η κάθοδος του Μίνωα από το βουνό

κατα-, κατ-, καθ- είναι μορφές του κατά

11

α. Στο κείμενο «Οι πέτρες του Λαβύρινθου» μάθαμε ότι ο Μίνωας κατέβαινε ένα απόκρημνο βουνό.

- Το **κατά** μπορεί να αποκτήσει τρεις βασικές σημασίες. «**προς τα κάτω**», «**σε έντονο βαθμό**» και «**εναντίον**».

Βρίσκω σε ποια από τις τρεις σημασίες ανήκουν οι χρωματισμένες λέξεις με τη βοήθεια του λεξικού.

1. Ο Μίνωας **καταδίωξε** τον Δαίδαλο μέχρι τη Σικελία.

2. Ο Μίνωας κοίταζε συχνά τον **καταγάλανο** ουρανό.

3. Η **κατάβαση** από το βουνό ήταν δύσκολη και κουραστική.

β. Βρίσκω 4 λέξεις με το «κατά» και εξηγώ τη σημασία τους.

- _____
- _____
- _____
- _____

12 Συμπληρώνω την ακροστιχίδα του Αισώπου.

Είναι ένα άγριο και πονηρό
αιλουροειδές ζώακι.

A Γ _____

Το μονοπάτι αντίστροφα.

I _____

Ερπετό με μακριά ουρά που
συναντάμε στα δάση και στις εξοχές.

Σ _____

Μεγάλη θάλασσα που χωρίζει τις
ηπείρους της γης.

Ω _____

Έτσι χαρακτηρίζεται ο αγριόγατος
στο κείμενό μας.

Π _____

Αυτό που ήθελε να δείχνει η
Πασιφάη.

Ο _____

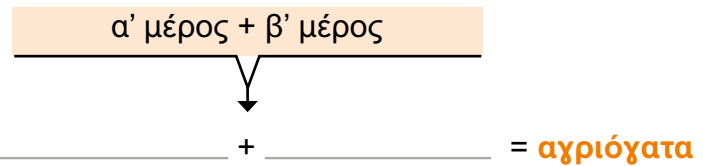
Την κατεβαίνουμε προσεκτικά.

Σ _____

13 Οι λέξεις έχουν οικογένεια!

Η λέξη «αγριόγατα» είναι σύνθετη. Βρίσκω τα δύο της μέρη και τα γράφω. Στη συνέχεια σκεφτόμαι 5 σύνθετες λέξεις με το επίθετο «άγριο». Εξηγώ τη σημασία της.

Σύνθετες λέξεις

14 Υπάρχουν πολλές φράσεις και παροιμίες με τη λέξη «γάτα», π.χ. **ούτε γάτα ούτε ζημιά**. Βρίσκουμε φράσεις και παροιμίες. Τις συζητάμε στην τάξη.

ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ

- 15 Σχηματίζω επίθετα με το -ινος από τα ουσιαστικά και φτιάχνω φράσεις.

μάρμαρο → μαρμάρινο άγαλμα

δάφνη → _____

χαρτί → _____

θάλασσα → _____

- 16 Διαβάζω το κείμενο και συμπληρώνω τα επίθετα. Τι απάντησε το μυρμήγκι;

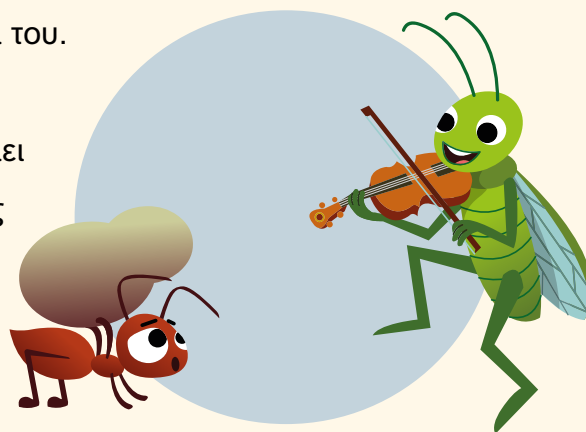
Ένα τζιτζίκι κι ένα μυρμήγκι μένουν στο ίδιο δέντρο σε ένα ορ_____ χωριό.
Κάθε φωτ_____ μέρα το μυρμήγκι αρχίζει τις καθημερ_____ δουλειές.
Ψάχνει παντού φαγητό και το βάζει στην χωμάτ_____ αποθήκη του.

Το τζιτζίκι του λέει: «Γιατί δουλεύεις τόσο πολύ; Δεν βλέπεις εμένα τι ωραία περνάω; Όλη μέρα τραγουδάω και παίζω μουσική με το ξύλ_____ βιολί!».

Το μυρμήγκι συνεχίζει τη δουλειά του.

Έρχεται ο χειμώνας, και μια σκοτ_____ μέρα το τζιτζίκι ζητάει βοήθεια από το μυρμήγκι: «Έχεις λίγο φαγητό να μου δώσεις;».

Μύθος του Αισώπου, διασκευή

- 17 Δημιουργούμε ένα μικρό ποίημα με τα επίθετα και μαθαίνουμε να τα γράφουμε:

ορεινός

σκοτεινός

φωτεινός

υγιεινός

Το άγαλμα του Άντερσεν

18 Απαντάμε στις ερωτήσεις για το κείμενο «**Το άγαλμα του Άντερσεν**».

α. Τι σκεφτόταν το παιδί για το άγαλμα που βρισκόταν μέσα στο νερό;

β. Τι σκεφτόταν το άγαλμα του Άντερσεν για το παιδί;

γ. Γιατί ήθελε να πει στο παιδί παραμύθια;

19 Ποιο παραμύθι του Άντερσεν θα ήθελες να αφηγηθείς στο παιδί; Δικαιολογείς την επιλογή σου.

20 Ποιος ήταν ο Χανς Κρίστιαν Άντερσεν; Χωριζόμαστε σε 4 ή 5 ομάδες. Κάθε ομάδα βρίσκει πληροφορίες για ένα θέμα, αλλά και ένα παραμύθι του σπουδαίου παραμυθά. Το παρουσιάζουμε στην τάξη.

ΘΕΜΑΤΑ

• Πού και πότε έζησε; Τα παιδικά του χρόνια.

• Σε τι ήταν καλός;
Τι σπούδασε;

• Πού ταξίδεψε;
Είχε έρθει στην Ελλάδα;

• Ποιο είναι το έργο του;
Πώς είναι οι ήρωές του;

- 21** Στο βιβλίο της Νίκης Δόλλη «**Νύχτες χωρίς την Κάρυ**», μια ιστορία για την έκτη Καρυάτιδα, διαβάζουμε το ακόλουθο απόσπασμα:

Βλέπετε, τα αγάλματα, που στέκονταν τόσο μα τόσο ακίνητα στο Μουσείο όλη τη μέρα, και περίμεναν τόσο μα τόσο υπομονετικά να φύγουν όλοι οι επισκέπτες, τώρα μπορούσαν επιτέλους να ζωντανέψουν. (...) Τους άρεσε ιδιαίτερα όταν έρχονταν να τα δουν μικρά παιδιά. Και δεν τα πείραζε ούτε κι όταν κάποιος απ'αυτά τούς έβγαζε πειρακτικά τη γλώσσα ή απειλούσε αυθάδικα ν'αγγίξει την ευαίσθητη επιφάνειά τους. Μα όταν έπεφτε η νύχτα...ήταν η ώρα τους να παίξουν και να διασκεδάσουν!

Τι μπορεί να παίζουν ή να συζητούν τα αγάλματα, όταν οι πόρτες του μουσείου κλείνουν; Φτάχνουμε διαλόγους και δραματοποιούμε τις σκηνές.

- 22** **Εννέα Μούσες:** Σχεδιάζουμε ένα μικρό ποίημα με ομοιοκαταληξία... Μπορούμε και να ζωγραφίσουμε.

- 23** Τι ήταν τα Μουσεία στα αρχαία χρόνια; Συνδέονταν με τις 9 Μούσες; Βρίσκουμε πληροφορίες και συζητάμε στην τάξη.

Ελέγγω το κείμενό μου

Αφήγηση παραμυθιού	ΝΑΙ	ΟΧΙ
Έγραψα τον τίτλο .		
1. Στην αρχή της ιστορίας μου έγραψα πληροφορίες για τους πρωταγωνιστές , τον χώρο και τον χρόνο .		
2. Στην ανάπτυξη παρουσίασα τα γεγονότα , τις περιπέτειες, τα εμπόδια, τις δράσεις των πρωταγωνιστών και τα αποτελέσματά τους.		
3. Στο τέλος της ιστορίας μου παρουσίασα τη λύση των εμποδίων , την τελική κατάληξη και τις σκέψεις/τα συναισθήματα των πρωταγωνιστών.		
4. Η ιστορία μου έχει φανταστικά στοιχεία .		
5. Χρησιμοποίησα τους παρελθοντικούς χρόνους των ρημάτων.		
6. Χρησιμοποίησα λέξεις/φράσεις που δείχνουν χρόνο και τόπο .		
7. Έλεγα την ορθογραφία .		
8. Έβαλα σωστά τα σημεία στίξης .		

6

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

24 Διαγράψω τη λέξη που δεν ανήκει στην ίδια οικογένεια. Έπειτα χρωματίζω το όμοιο μέρος στις υπόλοιπες λέξεις.

- παραμύθι - ρεβίθι - μυθικός - παραμυθάς - μυθολογία
- χρωματιστός - ανοιχτόχρωμος - χωμάτινος - άχρωμος
- πολύχρονος - χωριό - χωριάτικος - συγχωριανός
- καιρός - πολυκαιρισμένος - καλοκαίρι - κερδίζω

25 Διαβάζω τις προτάσεις και ενώνω με τις λέξεις που ταιριάζουν.

1. Έχει μαύρα μάτια.	•	• μαύρη
2. Φέρνει ατυχία/γρουσουζιά στους άλλους.	•	• μαυρόγατος
3. Έχει μαυρίσει από τον ήλιο.	•	• μελανός
4. Φοράει μαύρα ρούχα.	•	• μαυρισμένος
5. Λευκός και μαύρος μαζί.	•	• μαύρα
6. Συνώνυμος του μαύρος.	•	• μαύρες
7. Είμαι στις ... μου.	•	• μαύρη
8. Να πω τη ... αλήθεια, δεν θέλω να έρθω.	•	• μαυροντυμένος
9. Πήρε τηλέφωνο μες στα ... μεσάνυχτα.	•	• μαυρομάτης
10. Έφυγε κι έριξε πίσω του ... πέτρα.	•	• ασπρόμαυρος

7

26 Φτιάχνω προτάσεις με τις λέξεις της οικογένειας «**άγριος**».

αγριάνθρωπος

αγριωπός

αγριοκάτσικο

αγριογούρουνο

- α. _____
- β. _____
- γ. _____

27 Τοποθετώ τις έντονα μαυρισμένες λέξεις στη σωστή θέση.

- α. Όλο το βράδυ χιόνιζε. Ξυπνήσαμε το πρωί και ήταν όλα **κάτασπρα**.
- β. Ο ήρωας του παραμυθιού αγωνίζεται και **καταπολεμά** την αδικία.
- γ. Απαγορεύεται η **κάθοδος** από τη σκάλα λόγω εργασιών.

• προς τα κάτω

• σε έντονο βαθμό

• εναντίον

28 α. Ποια είναι η σχέση των ρημάτων μεταξύ τους;

	Συνωνυμία (παρόμοια σημασία)	Αντίθεση (αντίθετη σημασία)
ανεβαίνω – σκαρφαλώνω		
αγωνίζομαι - εγκαταλείπω		
χτίζω - γκρεμίζω		
κατασκευάζω - δημιουργώ		

β. Επιλέγουμε δύο ζεύγη λέξεων και σχηματίζουμε από μία πρόταση. Η πρόταση να έχει μέσα και τις δύο λέξεις.

π.χ.: βαδίζω - περπατώ (συνώνυμα)

Η ηλικιωμένη κυρία βαδίζει προς το σπίτι της, αλλά περπατάει πολύ αργά.

29 Αντιστοιχίζω και γράφω τις λέξεις που σχηματίζονται.

	εκατομμύριο	→	_____
δυσ-	τύχη	→	_____
	αρεστός	→	_____
δι-/δισ-	συλλαβή	→	_____
	τρόπος	→	_____

ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ

30 Στις παρακάτω προτάσεις υπογραμμίζω αυτές που λειτουργούν ως συμπλήρωμα του ρήματος.

- α. Πιστεύω ότι αύριο θα είναι μια καλύτερη μέρα.
 β. Φοβάμαι μήπως το τέλος του παραμυθιού με απογοητεύσει.
 γ. Αναρωτιέμαι αν θα πάμε φέτος διακοπές στο Παρίσι.

31 Σχηματίζω ουσιαστικά σε **-οσύνη** και αναζητώ στο λεξικό μου τη σημασία τους.

δίκαιος	→	_____
καλός	→	_____
νοικοκύρης	→	_____

32 Γράφω προτάσεις με τα παρακάτω επίθετα.

γιορτινός καλοκαιρινός αληθινός

- α. _____
 β. _____
 γ. _____

33 Γράφουμε μια παράγραφο για ένα φανταστικό ταξίδι σε ένα δάσος. Ποιους συναντήσαμε; Τι μας έκανε εντύπωση; Πώς αισθανθήκαμε;

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

1

- α. Βάζω ✓ στις λέξεις της οικογένειας «ταξίδι» και ανακαλύπτω κάτι απαραίτητο για να ταξιδέψω με πλοίο.

ταξιδιώτης ΤΗ

τοξοβολία ΜΙ

ταξιδιάρικο ΣΙ

παράταξη ΠΕΙ

πολυταξιδεμένος ΕΙ

ταξιδιωτικός Ο

συνταξιδιώτης ΡΙ

Για να ταξιδέψω χρειάζομαι ένα
_____ τόσο
μαγικό που θα με πάει στο πιο
ονειρεμένο μέρος του κόσμου!

- β. Συμπληρώνω τις προτάσεις.

- Οι γονείς έβγαλαν εκπρωτικά _____ για τα παιδιά έως 12 ετών.
- Ο υπάλληλος ζήτησε τον αριθμό τού ηλεκτρονικού _____ ρίου.
- Η έκδοση των _____ ρίων είναι απαραίτητη πριν την επιβίβαση στο τρένο.

2 Διαβάζω το κείμενο και υπογραμμίζω τις λέξεις που συνδέονται με τα ταξιδιωτικά μέσα. Τις τοποθετώ στη σωστή στήλη.

Το ταξίδι είναι πάντα μια συναρπαστική εμπειρία, είτε γίνεται με πλοίο, είτε με αεροπλάνο, είτε με τρένο. Οι επιβάτες επιβιβάζονται στο μέσο μεταφοράς που έχουν επιλέξει και ξεκινούν τη διαδρομή τους προς τον προορισμό τους.

Στο λιμάνι, το πλοίο ετοιμάζεται να σαλπάρει. Ο καπετάνιος και το πλήρωμα φροντίζουν για την ασφάλεια όλων, ενώ οι ταξιδιώτες χαλαρώνουν στις καμπίνες τους ή απολαμβάνουν τη θέα από το κατάστρωμα.

Στο αεροδρόμιο, οι ταξιδιώτες περνούν από τον έλεγχο, δείχνουν το διαβατήριό τους και αφήνουν τις αποσκευές τους. Στη συνέχεια, επιβιβάζονται στο αεροπλάνο. Ο πιλότος προετοιμάζεται για την απογείωση και λίγο αργότερα, το αεροπλάνο πετάει ψηλά στον ουρανό. Κατά τη διάρκεια της πτήσης, οι αεροσυνοδοί εξυπηρετούν τους επιβάτες μέχρι την προσγείωση.

Στον σταθμό, οι ταξιδιώτες περιμένουν το τρένο στην αποβάθρα. Όταν το τρένο φτάσει, οι επιβάτες ανεβαίνουν στα βαγόνια και κάθονται στις θέσεις τους. Ο μηχανοδηγός ελέγχει τα πάντα και το τρένο ξεκινάει πάνω στις ράγες του.

Κάθε ταξίδι είναι μια ξεχωριστή εμπειρία, γεμάτη όμορφες εικόνες και νέες περιπέτειες!

Πλοίο	Αεροπλάνο	Τρένο
<u>λιμάνι</u>	<u>αεροδρόμιο</u>	<u>σταθμός</u>
_____	_____	_____
_____	_____	_____
_____	_____	_____
_____	_____	_____
_____	_____	_____
_____	_____	_____
_____	_____	_____
_____	_____	_____

3 α. Αντιστοιχίζω για να φτιάξω φράσεις που βρίσκω σε έναν «Ταξιδιωτικό οδηγό για τα Επτάνησα».

1. εύκρατο

• χρώματα

2. εξαιρετική

• κλίμα

3. προστατευόμενα

• κουζίνα

4. αρωματικά

• είδη

5. ζαφειρένια

• ελαιόλαδο

6. παρθένο

• φυτά

β. Διαλέγω 3 φράσεις και γράφω τρεις προτάσεις.

1. _____

2. _____

3. _____

4 Συμπληρώνω την ακροστιχίδα επιλέγοντας όποιο επίθετο θέλω.

Ένα ταξίδι στην Άνδρο μπορεί να είναι...

A _____

N _____

Δ _____

P _____

O _____

Σ _____

ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ

5 Σχηματίζω τα αριθμητικά και μαθαίνω να τα γράφω σωστά.

2	δύο	δεύτερος	διπλάσιος	διπλός
3				
4			τετρα	
5		πέμπ	πεντ	
6			εξα	

6 Συμπληρώνω το κατάλληλο αριθμητικό για κάθε πρόταση.

1. Το βάρος της βαλίτσας της μαμάς είναι _____ (2) από της δικής μου.
2. Στο πλοίο βρήκαμε θέσεις στην _____ (6) σειρά.
3. Το τρένο μας αναχωρεί από την αποβάθρα νούμερο _____ (5).
4. Είναι η _____ (2) φορά που ταξιδεύουμε στην Ιταλία!
5. Ο πιλότος ανακοίνωσε ότι σε _____ (5) λεπτά θα προσγειωθούμε.

7 Γράφω την πρόταση που ταιριάζει σε κάθε εικόνα.

- Την _____ (3) μέρα επισκεφτήκαμε το μουσείο.
- Φτάσαμε στον προορισμό μας την _____ (1) μέρα.
- Πήγαμε στην παραλία τη _____ (2) μέρα.

Πάμε Κρήτη;

Το τοπίο της Κρήτης είναι ξεχωριστό. Κάθε εποχή έχει τις ομορφιές της: αμμουδερές παραλίες στο βόρειο και στο νότιο μέρος του νησιού, βουνά ψηλά και χιονισμένα, εύφορες πεδιάδες, οροπέδια κλεισμένα μέσα σε βουνά, στενά φαράγγια, μικρά και μεγάλα χωριά, μνημεία κάθε εποχής, ελαιώνες. Η φύση είναι γεμάτη από αγριολούλουδα και από μικρούς θάμνους: θυμάρια, ρίγανη, φασκόμηλο, απήγανο, δίκταμο... Στα απόκρημνα βράχια των φαραγγιών ζει το κρι-κρι, το μικρό κρητικό αγριοκάτσικο. Τις νύχτες στην εξοχή ακούγεται ο γκιώνης και τ' αηδόνια.

Πέρα όμως από όλες τις φυσικές ομορφιές και τα μοναδικά τοπία, αν θέλει κανείς να βιώσει τι σημαίνει Κρήτη, θα πρέπει οπωσδήποτε να πάει σε ένα **κρητικό γλέντι**. Η χαρακτηριστική **κρητική μουσική**, οι χοροί και το νόστιμο φαγητό δεν αφήνουν κανέναν ασυγκίνητο. Τα γλέντια είναι πολλά καθ' όλη τη διάρκεια του χρόνου, με αποκορύφωμα όμως το καλοκαίρι. Ο καλός καιρός δίνει την ευκαιρία για συναντήσεις στις όμορφες γραφικές πλατείες των κρητικών χωριών.

Ντεκάστρο Μαρίζα, Πάμε στην Κρήτη

Ένα αστέρι της παραδοσιακής μουσικής

Ο Αντώνης είναι μουσικός από την Κρήτη. Παίζει βιολί, τραγουδά παλιά κρητικά τραγούδια φορώντας τη μαύρη κρητική φορεσιά.

Κάθε καλοκαίρι γυρίζει πολλά χωριά και παίζει στα πανηγύρια. Εκεί ο κόσμος τρώει, χορεύει και τραγουδά μαζί του – από μικρά παιδιά μέχρι παππούδες. Λέει πως η κρητική μουσική είναι θησαυρός και θέλει να τη φυλάξει ζωντανή. Γι' αυτό τραγουδάει **παλιά τραγούδια**, τα «ριζίτικα», και τα μαθαίνει στους νέους.

Χάρη σε εκείνον, τα **κρητικά πανηγύρια** έγιναν ξανά δημοφιλή. Τώρα πολλοί νέοι πηγαίνουν να τον ακούσουν, φορούν **παραδοσιακές φορεσιές**, ακούν λύρα και βιολί και κρατούν την παράδοση της Κρήτης ζωντανή.

Lifo, Αντώνης Μαρτσάκης: Ο Κρητικός σταρ της παραδοσιακής μουσικής που έκανε μόδα ξανά τα πανηγύρια

8 Σωστό (Σ) ή Λάθος (Λ);

	Σ	Λ
1. Κάποια φαράγγια της Κρήτης περπατιούνται από τους επισκέπτες.		
2. Οι Κρητικοί είναι γνωστοί για τη φιλοξενία τους.		
3. Το κρητικό γλέντι περιλαμβάνει μουσική, χορό και πολύ φαγητό.		
4. Τα γλέντια στην Κρήτη γίνονται μόνο το καλοκαίρι.		

9 Το τοπίο της Κρήτης είναι ξεχωριστό και χαρακτηρίζεται από αντιθέσεις. Τις αναζητούμε στην πρώτη παράγραφο και τις καταγράφουμε.

αμμουδερές παραλίες - βουνά ψηλά
 _____ - _____
 _____ - _____
 _____ - _____

10 Ποιος είναι ο Αντώνης, με τι ασχολείται και τι προσφέρει στους ανθρώπους στις καλοκαιρινές διακοπές;

11 Διαλέγω τη σωστή λέξη και συμπληρώνω τις προτάσεις.

βουνά θάμνοι μνημεία

κρητικό γλέντι φαράγγια

1. Στην Κρήτη υπάρχουν στενά _____ όπου ζει το κρι-κρι, το κρητικό αγριοκάτσικο.
2. Στις πεδιάδες της Κρήτης υπάρχουν μικροί _____, όπως θυμάρι και ρίγανη.
3. Αν θες να γνωρίσεις την παράδοση της Κρήτης, πρέπει να πας σε ένα _____.
4. Σε όλο το νησί υπάρχουν _____ από παλιότερες εποχές.
5. Τα _____ της Κρήτης είναι πολύ ψηλά και χιονισμένα τον χειμώνα.

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

12 Διαβάζω τις προτάσεις. Τοποθετώ τις λέξεις στην ομάδα τους.

Η Πάρος αποτελεί ένα **φιλόξενο** νησί και **δημοφιλή** προορισμό διακοπών στις Κυκλάδες.

- **Φιλόξενος** είναι αυτός που αγαπά, που νοιάζεται για τους ξένους.
- **Δημοφιλής** είναι αυτός που είναι αγαπητός, που αρέσει στους πολλούς ανθρώπους.

Τοποθετώ τις λέξεις στην ομάδα που ταιριάζουν.

- δημοκρατία
- φιλοξενία
- δημοσιογράφος
- φιλόλογος
- φιλόζωος
- φιλόμουσος
- δήμαρχος
- δημοσιεύω

δήμος

δημοφιλής

φίλος

φίλος

ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ

- 13 α. Τοποθετώ τα επίθετα ανάλογα με το επίθημά τους.

ωφέλιμος

ξύλινος

νόστιμος

γιορτινός

γνώριμος

θαλασσινός

βραδινός

επίθετα σε -ιμος	επίθετα σε -ινος
ωφέλιμος	

- β. Συμπληρώνω τώρα τις προτάσεις με τα κατάλληλα επίθετα.

1. Στα νησιά μπορείς να βρεις πολύ εύκολα φρέσκο ψάρι που είναι πολύ _____ για την υγεία.
2. Το σπίτι μας είναι δίπλα στη θάλασσα και έχει _____ αέρα.
3. Ο _____ ουρανός έλαμπε από τα _____ φώτα της πλατείας της Χώρας.
4. Το τραπέζι της κουζίνας είναι _____.
5. Στο πανηγύρι ήταν πολλά _____ πρόσωπα.
6. Ένα από τα θετικά των πανηγυριών του καλοκαιριού είναι τα πολύ _____ τοπικά εδέσματα που μπορείς να ανακαλύψεις στους πάγκους των παραγωγών.

Στο Νησί...

14 Συζητάμε για το κείμενο «Στο νησί».

- Ποιο είναι το **θέμα** του κειμένου;
- Ποιος είναι ο **τόπος** και ο **χρόνος** και ποια τα **πρόσωπα** που συμμετέχουν;

15 Αντιστοιχίζω τις λογοτεχνικές φράσεις του κειμένου με φράσεις πιο απλές. Ποιες διαφορές παρατηρούμε συγκρίνοντας τις φράσεις αυτές;

το ελαφρύ κούνημα του πλοίου με νανούρισε

τα σπίτια σχεδόν αγγίζουν έναν τοίχο

διασχίζω για ώρες το πέλαγος

Η ματιά του σκαλώνει στην παιδική χαρά.

ταξιδεύω πολλή ώρα με πλοίο

με πήρε ο ύπνος στο πλοίο

τα σπίτια είναι δίπλα σε έναν τοίχο

παρατηρεί την παιδική χαρά

16

Κι έπειτα η ματιά του σκαλώνει στην παιδική χαρά...

Τι τράβηξε την προσοχή του Μάνου; Τι νομίζεις ότι σκέφτηκε;

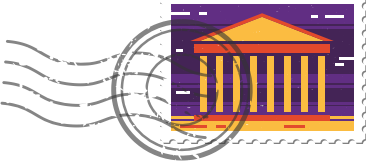

- 17 Ο Μάνος γράφει μία καρτ ποστάλ σε μια φίλη του.

Αγαπημένη μου _____

Εύχομαι να _____

Σε χαιρετώ

- 18 Έχεις ταξιδέψει σε κάποιο μέρος που σου άρεσε πολύ; Γράφεις λίγα λόγια γι' αυτό το ταξίδι και το διαβάζεις στην τάξη. Μπορείς πάντα να ταξιδεύεις και με τη φαντασία...

Η Νήσος Τ-Ρεξ

19 Συζητάμε το κείμενο «Η Νήσος Τ-Ρεξ».

Ποιο είναι το **θέμα** του κειμένου;

Ποιος είναι ο **τόπος** και ο **χρόνος** και ποια τα **πρόσωπα** που συμμετέχουν;

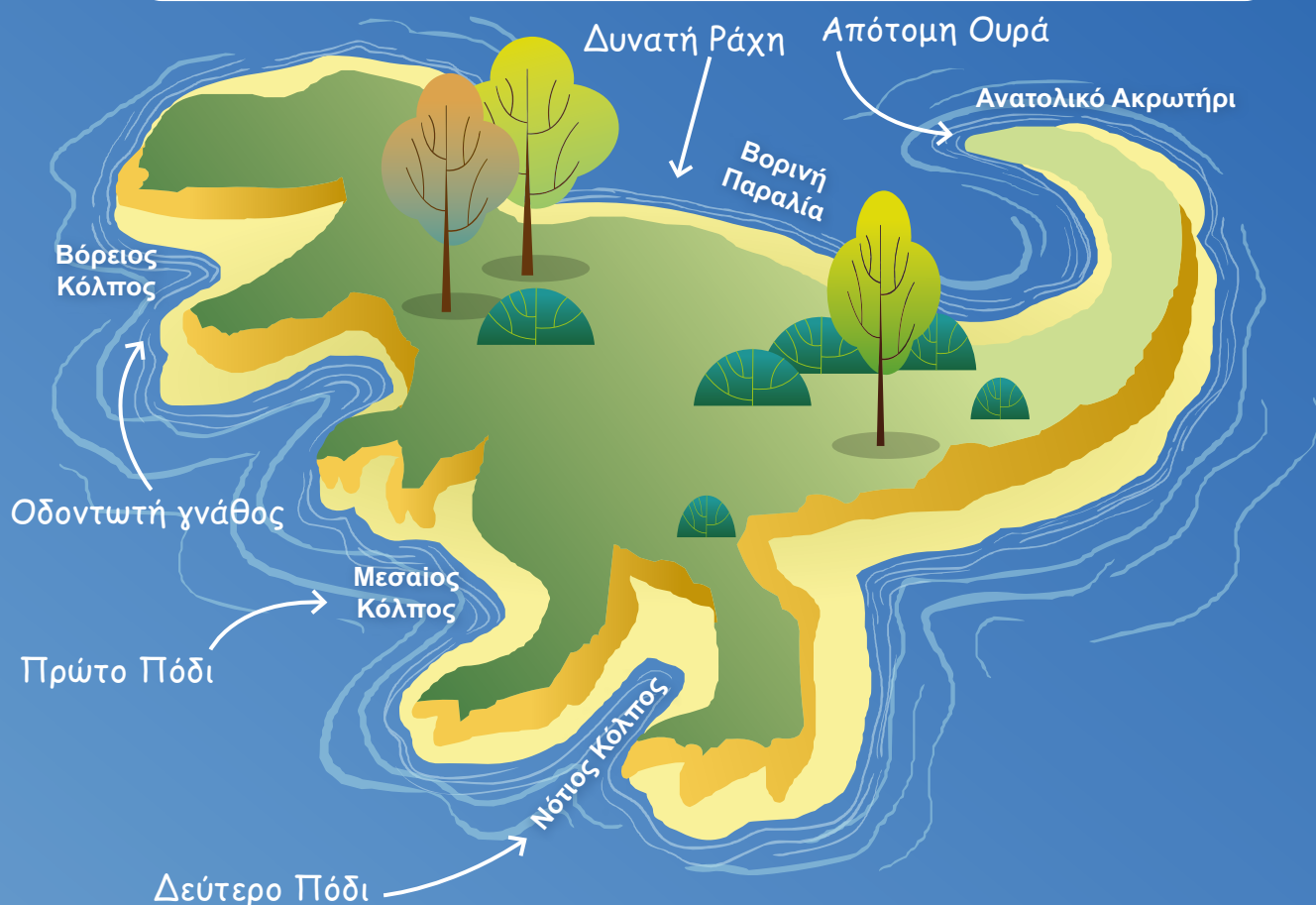

20 Διαβάζουμε την πρώτη παράγραφο του κειμένου και φανταζόμαστε πως βρισκόμαστε στη Νήσο Τ-Ρεξ. Συμπληρώνουμε αντλώντας στοιχεία από το κείμενο.

Τι βλέπω; _____

Τι ακούω; _____

Τι μυρίζω; _____

21 Τι πιστεύετε ότι γίνεται στη συνέχεια της ιστορίας; Δημιουργούμε τη συνέχεια ομαδικά στην τάξη.

22 Δημιουργώ το δικό μου νησί.

Νήσος _____ (όνομα νησιού)

• Είμαι ένα νησί σε σχήμα _____

• Πάνω μου βλέπεις

_____ (επίθετο + ουσιαστικό)

_____ (επίθετο + ουσιαστικό)

• Αν βρεθείς σ' εμένα μπορείς να ακούσεις

• Αξέχαστες θα σου μείνουν οι μυρωδιές μου

Είμαι μοναδικό
και εντελώς δικό σου.

Ελέγγω το κείμενό μου

Περιγραφή τόπου	ΝΑΙ	ΟΧΙ
Έγραψα τον τίτλο.		
1. Ακολούθησα τη δομή: Εισαγωγή, Ανάπτυξη, Επίλογος		
2. Χώρισα το κείμενο σε παραγράφους.		
3. Χρησιμοποίησα ρήματα στο παρόν. π.χ. _____		
4. Χρησιμοποίησα επίθετα και τοπικά επιρρήματα.		
5. Έγραψα τα γενικά χαρακτηριστικά του τόπου.		
6. Έγραψα μια λεπτομερή περιγραφή του τόπου, σαν να τον φωτογραφίζω.		
7. Έδωσα πληροφορίες για κάποιον που θέλει να επισκεφθεί τον τόπο.		
8. Έγραψα τα συναισθήματα και τις σκέψεις μου για τον τόπο αυτό.		
9. Έλεγα την ορθογραφία.		
10. Έβαλα σωστά τα σημεία στίξης.		
11. Όσα έγραψα είναι ευανάγνωστα.		

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

- 22** Αναζητούμε στο κρυπτόλεξο 12 λέξεις που να είναι σχετικές με τα Επτάνησα.

Ι	Ο	Ν	Ι	Ο	Τ	Α	Τ	Η	Σ	Π	Η
Α	Κ	Ε	Π	Ζ	Α	Κ	Υ	Ν	Θ	Ο	Σ
Ρ	Ε	Λ	Ε	Υ	Κ	Α	Δ	Α	Χ	Ι	Α
Π	Α	Ξ	Ο	Ι	Π	Γ	Ε	Λ	Μ	Ν	Ι
Θ	Α	Κ	Υ	Θ	Η	Ρ	Α	Θ	Π	Α	Δ
Ε	Γ	Κ	Ρ	Ε	Μ	Ν	Ο	Ι	Σ	Τ	Ι
Ρ	Β	Α	Μ	Υ	Ρ	Τ	Ο	Σ	Ε	Λ	Α
Α	Κ	Ε	Φ	Α	Λ	Ο	Ν	Ι	Α	Ο	Ε
Φ	Ε	Δ	Κ	Ε	Ρ	Κ	Υ	Ρ	Α	Ζ	Η

- 23** α. Ενώνω κάθε επίθετο με το κατάλληλο ουσιαστικό.

Επίθετα

1. ολόλευκο ●
2. καταγάλανος ●
3. θαλάσσια ●
4. σύντομο ●
5. βαρετή ●

Ουσιαστικά

- σπορ
- ταξίδι
- σπίτι
- διαδρομή
- ουρανός

- β.** Εργαζόμαστε σε μικρές ομάδες και γράφουμε μια μικρή ιστορία χρησιμοποιώντας τις φράσεις.

10

ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ

24 Πρόγραμμα καλοκαιρινών διακοπών

Φτιάχνω το δικό μου πρόγραμμα καλοκαιρινών διακοπών και γράφω τι θα κάνω κάθε μέρα, χρησιμοποιώντας αριθμητικά, όπως στο παράδειγμα.

- Πρώτη μέρα: Αναχώρηση με το αεροπλάνο για Ζάκυνθο.
- Δεύτερη μέρα: Επίσκεψη στο Λαογραφικό Μουσείο.
- Τρίτη μέρα:

25 Φαντάσου ότι είσαι σε ένα νησί και στέλνεις ένα γράμμα σε έναν φίλο σου για να του περιγράψεις τις ομορφιές του νησιού.

Χρησιμοποιείς λεξιλόγιο από την ενότητα.

Παράδειγμα:

Αγαπητέ φίλε,
 Βρίσκομαι στην Κρήτη και περνάω υπέροχα! Χθες
 πήγαμε σε ένα φαράγγι γεμάτο θάμνους και
 αγριολούλουδα. Σήμερα θα πάμε σε μια γραφική
 πλατεία για να δούμε ένα κρητικό γλέντι!
 Ανυπομονώ να σου πω περισσότερα!

26 Συμπληρώνω τις προτάσεις με τις φράσεις:

όργανο της πολιτείας

όργανα γυμναστικής

μουσικό όργανο

όργανο του ανθρώπινου σώματος

α. Η καρδιά είναι βασικό _____.

β. Το _____ που μ' αρέσει είναι η κιθάρα.

γ. Ο τροχονόμος είναι _____.

δ. Στο γυμναστήριο του σχολείου έχουμε πολλά _____.

ΠΗΓΕΣ

Ενότητα 5

- Τριανταφυλλίδη, Ε. (2022). *Ιστορίες για τα παιδιά του κόσμου*. Αθήνα: Εκδόσεις Ψυχογιός

Ενότητα 6

- Brami, M. & Daisay, K. (2023). *Η ΓΗ ΕΙΝΑΙ ΦΙΛΗ ΜΟΥ* (μτφρ. Γιανναράς, Σπ.). Αθήνα: Εκδόσεις ΚΑΠΟΝ.

Ενότητα 7

- Δόλλη, Ν. (2015). *Νύχτες χωρίς την Κάρυ. Μια ιστορία για την έκτη Καρυάτιδα*. Αθήνα: Ελληνικές εκδόσεις.
- Αίσωπος (2009). *Μύθοι*. Αθήνα: Εκδόσεις Στρατίκη. (διασκευή από τη συγγραφική ομάδα)

Ενότητα 8

- Ντεκάστρο Μ. (2009). *Πάμε στην Κρήτη*. Αθήνα: Εκδόσεις Παπαδόπουλος. (διασκευή από τη συγγραφική ομάδα)
- Hulot, M. *Ο Κρητικός σταρ της παραδοσιακής μουσικής που έκανε μόδα ξανά τα πανηγύρια*, 15/12/2024 (διασκευή από τη συγγραφική ομάδα)

ΕΙΚΟΝΕΣ

- Σελ. 9: Kimberly Vardeman from Lubbock, TX, USA, CC BY 2.0, via Wikimedia Commons
- Σελ. 18: Zdeněk Bardon/ESO, CC BY 4.0
- Σελ. 24: Nadar, Public domain, via Wikimedia Commons
- Σελ. 30: Public Domain, but first time in color in 2020, CC BY-SA 4.0, via Wikimedia Commons
- Σελ. 33: Photo by Warde Ayibadiepreye on Unsplash
- Σελ. 37: **1.** Image from Pixabay
- Σελ. 40: **1.** Photo by Glen Carrie on Unsplash - **2.** Mas3cf, CC BY-SA 4.0, via Wikimedia Commons - **3.** Photo by Bob Brewer on Unsplash - **4.** Photo by Dušan veverkolog on Unsplash
- Σελ. 60: “NYC - Central Park: Hans-Christian Anderson statue” by Wally Gobetz, CC BY-NC-ND 2.0
- Σελ. 61: See page for author, CC BY-SA 2.0, via Wikimedia Commons
- Σελ. 62: Public Domain
- Σελ. 67: **1.** Photo by Luca Santarelli / Unsplash - **2.** Photo by Artturi Jalli / Unsplash - **3.** Photo by Jacques Bopp / Unsplash
- Σελ. 68: G Da, CC BY-SA 3.0, via Wikimedia Commons
- Σελ. 71: C messier, CC BY-SA 4.0, via Wikimedia Commons
- Σελ. 72: **1.** Despina Galani / Unsplash, **2.** Hanin Abouzeid / Unsplash
- Σελ. 78: Photo by erika m / Unsplash
- ΑΔΕΙΕΣ: CC BY 2.0 (creativecommons.org/licenses/by/2.0), CC BY-SA 4.0 (creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0), CC BY-SA 2.0 (creativecommons.org/licenses/by-sa/2.0), CC BY-SA 3.0 (creativecommons.org/licenses/by-sa/3.0), CC BY-NC-ND 2.0 (creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/2.0)
- Μέρος του εικαστικού υλικού προέρχεται από τις πλατφόρμες [freepik.com](https://www.freepik.com) και [vecteezy.com](https://www.vecteezy.com).

ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΕΙΡΕΣ

- Ευχαριστούμε τον δημιουργό της παρακάτω γραμματοσειράς για τη δωρεάν διάθεσή της στο διαδίκτυο: *Architun* / The Architun Authors (github.com/Sayhone721/Architun) / SIL Open Font License, Version 1.1 (scripts.sil.org/OFL)

